

Handleiding leerjaar 1

Dit is het eerste deel van de handleiding bij GELOOF.NU, een methode voor kerkelijk geloofsonderwijs aan jongeren.

De catecheet/leider krijgt in deze handleiding materiaal om de lesstof op gevarieerde manier aan te bieden en te behandelen. Samen met de les uit de jongerenmap vormt de handleiding een basis om aan het werk te gaan.

Voor jongeren is dit leerjaar (blok 1-4) een eerste kennismaking met GELOOF.NU. Zij maken een begin met het onderwijs in de leer van de kerk en gaan intensief met de bijbel aan het werk. Tegelijk zullen ze moeten wennen aan de manier van werken in de groep en met de methode.

De CD bij deze handleiding bevat een digitale versie van alle opdrachten. Met behulp van de functie knippen en plakken van de computer, kun je zelf een werkblad samenstellen. Zo nodig kunnen de opdrachten worden aangepast aan de groep.

De CD bevat verder uitleg bij de methode, achtergrondartikelen en diverse registers.

Naast het lesboek voor jongeren en de handleiding verschijnt (naar verwachting in januari 2009) een beeldversie van de methode, bedoeld voor geloofsonderwijs aan jongeren met een lees-, leer- of begripsbeperking. De beeldversie is geschreven in eenvoudige taal, korte zinnen en is gevuld met nieuwe afbeeldingen. Inhoudelijk loopt de beeldversie parallel aan het reguliere, al bestaande lesmateriaal van GELOOF.NU. Als ondersteuning voor de gebruikers van de beeldversie zijn tevens opdrachten opgenomen op de site www.geloofnu.nl. Mocht je zelf interessante aanvullende opdrachten hebben gebruikt bij de lessen, dan ben je uitgenodigd om die te mailen naar de redactie (zie voor meer informatie de website).

Toelichting bij de 2^e gewijzigde druk:

Deze 2^e gewijzigde druk is goed bruikbaar naast de 1^e druk. Deze versie is uitgebreid met per les handreikingen voor lesondersteuning en er zijn extra opdrachten toegevoegd. Deze toevoegingen zijn gedaan met het oog op de gebruikers van de beeldversie van de methode.

Dit eerste deel van de handleiding bevat achtergronden en uitleg bij de methode GELOOF.NU in druk.

Een blok duurt 5 avonden. Zo nodig kan een les in twee avonden besproken worden. De blokken kunnen worden afgewisseld met vrije onderwerpen.

De methode GELOOF.NU kan worden uitgebreid met zes bijbelblokken, ieder jaar één, waarin zes genres uit de bijbel besproken worden. Daarin staat het lezen van de bijbel centraal. Deze bijbelblokken zijn in ontwikkeling.

Inhoudsopgave

Inleiding
Inhoudsopgave

Blok 1 God is God

1.1	Wie is God?	Ex. 19:10-19, 20:1,2
1.2	De God van de hemel maakt zich bekend	Ps. 19
1.3	God is de Drie-enige	Jes. 43:10-12, Mat. 3:13-17
1.4	God de Zoon	Fil. 2:5-11
1.5	God de Heilige Geest	1 Sam 10:9-10, Hand. 2:2-4

Blok 2 God is Vader

2.1	God de Vader	Mat. 7:7-11
2.2	Vader heeft alles geschapen	Gen. 1:1-8
2.3	God schiep de mens naar zijn beeld	Ps. 8
2.4	De engelen/de duivel	Op 12:7-12
2.5	God houdt van zijn schepping	Gen. 1:31; Gen. 3:8,9; Gen. 9:11; Gen. 19:29; Richt. 2:18; Ps. 104:24-28; Joh. 3:16

Blok 3 God is Koning

3.1	Het loopt God niet uit de hand	Ps. 145
3.2	Gods plan en Gods regering	Gen. 45:1-8
3.3	God en het lijden	Joh. 9:1-3; 32-39
3.4	Gods strijd tegen het kwaad	Mat. 25:31-46, Op. 20:7-15
3.5	God maakt alles nieuw	Jes. 11:1-10

Blok 4 De Kloof

4.1	De zondeval	Gen. 2:16-17, Gen. 3:1-8
4.2	De erfzonde	Ps. 51:2-7
4.3	Wat is zonde?	Gen. 4:1-16
4.4	De straf	Num. 21:4-9
4.5	We komen er niet uit	Joh. 3:14-18

BLOK 1 GOD IS GOD

Intro blok 1

Blok 1 heeft als titel: God is God en hoort in de rubriek '**Wie is God?**'. Het behandelt dat God één is en hoe hij zich bekend maakt. De Drie-eenheid komt aan de orde.

In les 1 bespreek je wie en wat we bedoelen met God. God bestaat. Er is maar **één God**. Verder noem je een aantal eigenschappen van God uit artikel 1 NGB.

Les 2 leert je hoe de God van de hemel zich bekend maakt. Het begrip **openbaring**. We kennen God door de 'middelen' van schepping, onderhouding en regering van de wereld en door zijn Woord. Hoe gebruik je deze middelen om hem beter te leren kennen?

Les 3 gaat over de **Drie-enige God**. Eén wezen, drie personen: Vader, Zoon en Heilige Geest. In de bijbel zoek je tekstbewijzen op. Vanuit het doopformulier ontdek je wat deze Drie-eenheid voor je betekent.

Les 4 gaat over **God de Zoon**. Hij is eniggeboren en niet geschapen. Hij is eeuwig God. Je leert schriftbewijs hiervoor. Je weet wat af van mensen en groepen die dit niet geloven. En je begrijpt waarom het zo belangrijk is te geloven dat Christus echt Gods Zoon is.

Les 5 gaat over **God de Heilige Geest**. Hij is God en Geest. Waar staat dat in de bijbel? Je bespreekt hoe de Geest al werkt in het oude testament en hoe hij in overvloed aan alle gelovigen wordt gegeven vanaf het Pinksterfeest. Wat houdt zijn werk in?

Gebruik bij de lesvoorbereidingen ook de lessen voor de jongeren (de beeld- en/of de tekstversie).
Op de website www.geloofnu.nl zijn extra opdrachten te vinden, met name bedoeld voor jongeren die werken met de beeldversie. Mocht je zelf een originele opdracht hebben gebruikt bij deze les, dan willen wij die graag opnemen op onze website. Zie www.geloofnu.nl voor meer informatie.

Handleiding 1.1 WIE IS GOD?

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Ex. 19:10-19 en 20:1-2

Lesstof

Wie/wat is God? Het onderscheid tussen God en mens. God is eeuwig en de mens tijdelijk. Hij is Schepper en de mens schepsel. Hij staat in alles boven de mens. God is een uniek, persoonlijk wezen.

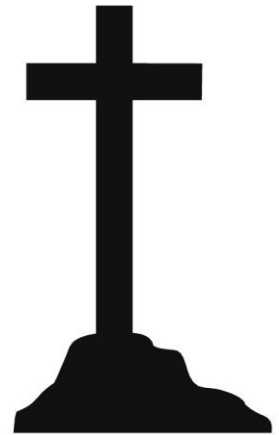
Gods eigenschappen. Eigenschappen van de Here God worden genoemd in NGB art. 1. Er is één God, hij is geest (niet stoffelijk), niet zichtbaar, niet te doorgronden. Hij is en was altijd (eeuwig), zonder begin en einde, onveranderlijk en trouw. Hij is almachtig, volkomen wijs, rechtvaardig en de bron van het goede.

Er is maar één God. God tegenover de afgoden. Andere goden zijn bedacht door mensen. Hij is de enige die zich bekend maakt aan mensen, zonder dat zij hem bedachten.

God bestaat! Wij geloven in God, als de Almachtige, de Heilige die in de hoge hemel woont. Het is geloof en geen bewijs, Hebr. 11:1-3. Je kunt niet bewijzen dat God bestaat.

Wat je wilt bereiken

- Kunnen vertellen over de ontmoeting van God met zijn volk bij de Sinaï aan de hand van Ex. 19-20.
- Een aantal eigenschappen van God kunnen opnoemen.
- Iets kunnen zeggen over het verschil tussen God en mensen.
- Samen praten over wat het geloof in de enige God voor je betekent.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 8, Ps. 145, Ps. 150, E&R 60, E&R 154, E&R 15

Bijbel: Ex. 34:5-7, Ps. 90:1-4, Ps. 102:13, Ps. 115, Jes. 40:12-31, 1 Kor. 8:5-6

Belijdenis: NGB art. 1

Literatuur: C. Bijl, *Leren geloven*, p. 13-16

Lesindeling

Bijbelstudie: Ex. 19:10-19 en 20:1,2

19 Toen Mozes de HEER vertelde wat het volk had geantwoord, 10 zei de HEER hem ook: 'Ga terug naar het volk en zorg ervoor dat ze zich vandaag en morgen heiligen, en laten ze hun kleren wassen. 11 Bij het aanbreken van de derde dag moeten ze gereed zijn, want op die dag zal de HEER voor de ogen van heel het volk neerdalen op de Sinai. 12 Geef aan tot waar het volk mag komen, en waarschuw hen dat ze de berg niet op gaan; zelfs de voet daarvan mogen ze niet betreden. Wie zich op de berg waagt, moet ter dood gebracht worden. 13 Zo iemand mag met geen vinger aangeraakt worden; hij moet worden gestenigd of met pijlen doorboord. Of het nu mensen of dieren betreft, ze mogen niet in leven blijven. Pas als het geluid van een ramshoorn weerklinkt, mogen ze de berg op gaan.' 14 Weer ging Mozes naar beneden, naar het volk. Hij droeg hun op zich te heiligen en hun kleren te wassen.

15 'Zorg ervoor dat u overmorgen gereed bent,' zei hij, 'en dat u in de tussentijd geen gemeenschap hebt met een vrouw.'

16 Op de derde dag, bij het aanbreken van de morgen, begon het te donderen en te bliksemen, er hing een dreigende wolk boven de berg, en zeer luid weerklonk het geschal van een ramshoorn. Iedereen in het kamp beefde.

17 Mozes leidde het volk het kamp uit, God tegemoet. Aan de voet van de berg bleven ze staan. 18 De Sinai was volledig in rook gehuld, want de HEER was daarop neergedaald in vuur. De rook steeg op als de rook uit een smeltoven, en de berg trilde hevig. 19 Het geschal van de ramshoorn werd luider en luider. Mozes sprak, en God antwoordde met geweldig stemgeluid.

20 1 Toen sprak God deze woorden:

2 'Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd.'

- Wat gebeurt er allemaal wanneer God bij zijn volk op bezoek gaat? (16-19) Wat zegt dat over God? *De natuurverschijnselen laten zien hoe groot en machtig hij is.*
- Hoe maakt het volk zich klaar voor het bezoek? (10-13) Wat betekenen die voorbereidingen? *Je kunt niet zomaar God onder ogen komen, hij is heilig en jij bent zondig. Vertellen over verschil God en mens.*
- Wat zegt God over zichzelf en wat heeft hij voor zijn volk gedaan? *HERE is de naam van het verbond, de naam van Gods trouw. In zijn redding zie je zijn liefde en barmhartigheid*

Lesondersteuning

Visueel: Gebruik een rood/wit lint om een deel van het vertrek af te zetten (eventueel een stoel met bijbel erop in die hoek). Gebruik het om uit te leggen dat je niet zomaar naar God kunt gaan. Hij is heilig en mensen zijn zondig. Dat liet God bij Mozes zien door het touw om de berg.

Visueel: Gebruik platen van onweer/donkere lucht om te laten zien hoe imponerend dat is.

Auditief: Radio te hard aanzetten, hoe ervaar je zoveel geluid? Vergelijk dit met de donder en trompet bij de Sinai.

Eigen ervaringen: Herinner aan het begin van de wet, die je elke zondag in de kerk hoort. Dat zijn de woorden die God zelf heeft gezegd op de berg Sinai.

Opdrachten

- A. Bekijk een vel met plaatjes van bijvoorbeeld een kruis, kroon, rots, duif, lam, regenboog, 2 stenen tafels, voetstappen, rechter, blauwe lucht, sommetje 3=1, bijbel (zie een volgende pagina).
- Welk plaatje doet je het meest aan God denken? Waarom koos je voor dit plaatje?
 - Kun je bij elke illustratie iets over God vertellen?
 - Kunnen de plaatjes ook iets over mensen zeggen?
- Vergelijk wat je over God kunt zeggen met wat je over mensen kunt zeggen. Wat zijn de verschillen?
- B. God praat met mensen – Hoe?
God houdt van mensen – Hoe merk je dat?
Praat hierover en (1) maak dat concreet voor nu. (2) Bedenk bijbelvoorbeelden bij deze twee vragen. (*Beeldversie: sluit aan bij de onthoudzin.*)
- C. Dat God bestaat geloven we. We kunnen er geen bewijs van leveren. Vertel de jongeren waarom jij gelooft en hoe je geloof is gegroeid. Vraag ook naar hun geloof. Hoe weet jij dat God bestaat?

- D. Maak een woordveld of teken het met picto's/symbolen. Schrijf midden op een papier de naam van God (*beeldversie: symbool = driehoek*) en daaromheen eigenschappen van God, die je al kent. Vergelijk ze met elkaar en bespreek ze. Wanneer of hoe heb je God zo leren kennen?
Of: In het beeldboek staan drie eigenschappen van God. Ga ze nog een keer langs. Vraag of de jongere zelf iets over God kan vertellen. Op die manier kun je misschien nog een eigenschap 'ontdekken'. Bijvoorbeeld: God is de herder – hij is zorgzaam. God is er altijd – hij is eeuwig. In het beeldverhaal zelf zit nog de eigenschap dat God altijd dezelfde is, hij is onveranderlijk.
- E. Lees samen art. 1 NGB en leg om de beurt van een eigenschap van God uit, wat die betekent.
Of: Bedenk bij elke eigenschap een afbeelding.
Of: Ieder tekent bij (enkele) eigenschappen een afbeelding en de anderen moeten raden welke eigenschap met de tekening(en) wordt bedoeld.
Of: De leider knipt uit tijdschriften bij art. 1 plaatjes en laat de jongeren kiezen wat waarbij past.
- F. Maak een cirkel. Schrijf op de ene kant de namen van God en een aantal eigenschappen van hem. Schrijf op de achterkant namen van afgoden en wat ze wel/niet kunnen. Gebruik ook info uit het tekstboek.
Lees daarna samen Joz. 24:14-18. Wat zou jij antwoorden op de vraag van Jozua?

Thuis verder werken en/of toetsen

Oprachten om uit te kiezen:

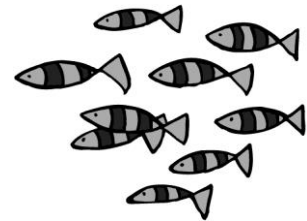
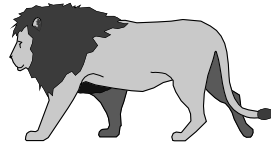
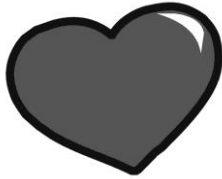
- Lees Jesaja 40:12-31. Schrijf op welke eigenschappen van God die Jesaja noemt, indruk op jou maken. Wat betekent het voor je dat God zo is?
- Misschien ken je het liedje: 'Mijn God is zo groot, zo sterk en zo machtig...'. Maak voor je zelf deze zin af: 'Mijn God is'. Vul de zin aan tot minstens 50 woorden.

Bij opdracht A

Welk plaatje doet je aan de Here God denken? Waarom?

Kun je bij ieder plaatje iets over hem vertellen?

Kun je zelf nog meer plaatjes erbij bedenken? Wat zeggen ze over God?

Handleiding 1.2 DE GOD VAN DE HEMEL MAAKT ZICH BEKEND

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Ps. 19

Lesstof

God woont in de hemel

De hemel is de woonplaats van God. De bijbel zegt dat de hemel 'boven' ons is. Hoog boven de aarde troont de Here, daaruit blijkt zijn majesteit en almacht.

God maakt zich bekend

We zien God niet en we horen zijn stem nu niet. Toch blijft hij niet een God op afstand, onzichtbaar en onhoorbaar. Hij maakt zich bekend. We spreken wel over zijn 'openbaring', dat betekent dat hij zichzelf bekend maakt, dat hij is en hoe hij is. De Here God openbaart zichzelf in zijn woord en in zijn werken.

We kennen God door twee middelen:

- a. door de schepping, onderhouding en regering van de wereld;
- b. door zijn Woord.

In jezelf, de wereld en heel de geschiedenis zie je Gods eigenschappen, zoals zijn grootheid en almacht en wijsheid. Je kunt hem opmerken, maar je leert hem niet kennen als je Vader, je Verlosser en je Redder. Je merkt wel dat hij er is, maar je kent zijn wil niet.

In Gods Woord leer je hem echt kennen, daarin openbaart hij zichzelf.

De schepping zegt dat hij er is, de bijbel leert wie hij is en hoe hij is. De Bijbel helpt je de schepping te zien als Gods werk.

Wat je wilt bereiken

- Kunnen vertellen wat het betekent dat God in de hemel woont.
- Aan de hand van Ps. 19 kunnen vertellen op welke 2 manieren God zich bekend maakt.
- Het begrip 'openbaring' kennen en kunnen uitleggen.
- Een paar voorbeelden kunnen noemen hoe je God ziet in de schepping/je eigen leven.
- Kunnen uitleggen waarom je de bijbel nodig hebt om God echt te leren kennen.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

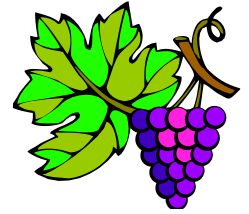
Zingen: Ps. 2, Ps. 19, Ps. 104, Gez. 30, E&R 53

Bijbel: Ps. 19, Rom. 1:19-20

Belijdenis: NGB art. 2

Literatuur: C. Bijl, *Leren geloven*, p. 17-21, E. Brink, *Het woord vooraf*, p. 15-21

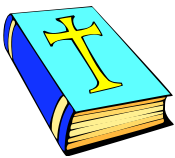
Lesindeling

Bijbelstudie: Ps. 19

1 Voor de koorleider. Een psalm van David.
2 De hemel verhaalt van Gods majesteit,
het uitspansel roemt het werk van zijn handen,
3 de dag zegt het voort aan de dag die komt,
de nacht vertelt het door aan de volgende nacht.
4 Toch wordt er niets gezegd, geen woord
gehoord, het is een spraak zonder klank.
5 Over heel de aarde gaat hun stem,
tot aan het einde van de wereld hun taal.
Daar heeft hij een tent opgeslagen voor de zon:
6 een jonge bruidegom die het bruidsbed verlaat,
een held die vrolijk voortrent op zijn weg.
7 Aan het ene einde van de hemel komt hij op,
aan het andere einde voltooit hij zijn loop,
niets blijft voor zijn gloed verborgen.
8 De wet van de HEER is volmaakt:
levenskraft voor de mens.
De richtlijn van de HEER is betrouwbaar:
wijsheid voor de eenvoudige.
9 De bevelen van de HEER zijn eenduidig:
vreugde voor het hart.

Het gebod van de HEER is helder:
licht voor de ogen.
10 Het ontzag voor de HEER is zuiver,
houdt stand, voor altijd.
De voorschriften van de HEER zijn waarachtig,
rechtvaardig, geheel en al.
11 Ze zijn begeerlijker dan goud,
dan fijn goud in overvloed,
en zoeter dan honing,
dan honing vers uit de raat.
12 Uw dienaar laat zich erdoor verlichten,
wie ze opvolgt wordt rijk beloond.
13 Maar wie kan al zijn fouten kennen?
Spreek mij vrij van verborgen zonden.
14 Bescherm mij, uw dienaar, en laat hoogmoed
niet over mij heersen, dan zal ik volmaakt zijn
en bevrijd van grote zonde.
15 Laten de woorden van mijn mond u behagen,
de overpeinzingen van mijn hart u bekoren,
HEER, mijn rots, mijn verlosser.

- In deze psalm staat dat de schepping ons iets 'vertelt'. Wat vertelt de schepping?
- Hoe leer je nog meer over God? (8-10)
- God woont in de hemel. Toch is Hij niet ver weg. *Hij laat iets van zich zien. Bespreek dat met deze Psalm. Leg het begrip openbaring uit, lees uit de les het stukje 'God maakt zich bekend'.*

Lesondersteuning

Visueel: Spelen met begrippen als ver weg en dichtbij met hulp van een vergrootglas of verrekijker (kun je van twee kanten doorheen kijken). Hoe ver of dichtbij is de ander? Hoe ver is de hemel?

Visueel: Zorg voor een boek met natuurplaten. Uit deze schepping leren we God kennen. Wat leer je? Je kunt ook schelpen, bloemen, een plant meenemen.

Laat ook een bijbel zien of een kinderbijbel/platenbijbel.

Ervaring: Vraag naar eigen belevenissen in de natuur. Heb je wel eens een lieveheersbeestje op je hand gehad? Een harde storm meegemaakt? In zee gezwommen? Welke indruk maakte dat? Wat leer je in die natuur over God?

Ervaring: Geef tuinkerszaadjes mee in een potje op natte watten. Bespreek volgende keer wat er gebeurde en wie daarvoor zorgde.

Opdrachten

- A. Er zijn twee 'middelen' om God te leren kennen. Hoe gebruik jij die twee middelen?
- De natuur: Ben je wel eens verwonderd over iets wat je buiten ziet of meemaakt? Wat laat het je van God zien? Bedenk bij elk seizoen, je lievelingsdier of de streek waar je op vakantie was, wat dit jou leert over God (gebruik evt. plaatjes).
 - De bijbel: Lees je vaak uit de bijbel? Wanneer en waar? Lees je persoonlijk in de bijbel? Hoe gaat dat? Wat zegt het je? Leer je God er beter door kennen?
- B. Vertel eens wat over iemand die je kent en die niet aanwezig is, bijvoorbeeld je vader of moeder. Kun je ook iets vertellen over iemand die je nog nooit ontmoette, zoals bijvoorbeeld de koningin. Hoe kan het dat je toch wat over die persoon kunt vertellen hoewel je hem/haar nog nooit ontmoette? Wat weet je over God? Hoe weet je dat? *Bespreek dat we God op twee manieren kennen, uit de bijbel en uit de natuur.*
- C. In het schema hieronder zie je een aantal eigenschappen en daden van God. Kruis aan of je die kent uit de schepping en/of uit de bijbel. Bespreek samen hoe of waar je deze eigenschappen van God kunt zien.

eigenschap van God	de schepping	de bijbel
trouw		
verlossing		
wijsheid		
dat God bestaat		
dat Jezus terugkomt		
almacht		
majesteit		
dat God van je houdt		
iets uit niets maken		
dat God je Vader is		
dat je niet mag doden		
heiligheid		
dat God zonde haat		

Vul de lijst zelf aan met nog meer dingen. Leg ook uit waarom je een kruisje in de kolom zet. Waar kom je dat tegen in de schepping? Waar kun je dat lezen in de bijbel?

Kijk je wel eens op die manier om je heen als je buiten bent, dat je als het ware in het 'prentenboek' van God rondwandelt?

Wat vind je van de stelling: een goed christen is dus een liefhebber van de natuur?

- D. Lees art. 2 NGB. In psalm 19 leerde je dat je God kunt kennen uit de schepping en uit zijn woord. Vind je dat hier terug? Wat zegt artikel 2 over die 'middelen'? Hoe kun jij zelf die middelen goed gebruiken?
- E. De natuur leert veel over God. Kun je dingen noemen die in de bijbel staan en die je niet direct uit de schepping kunt leren?

Thuis verder werken en/of toetsen

Opdrachten om uit te kiezen:

- Vraag aan je ouders hoe zij God leren kennen uit de schepping en uit zijn Woord.
- Let er eens op of je deze week aan kunt wijzen dat je God ontmoet in de schepping of bij het bijbellezen. Wat was voor jou een duidelijk moment? Wat heb je over hem geleerd? Kies twee momenten om volgende week te vertellen aan de groep.

Aan ieder heeft de natuur iets te zeggen!

Handleiding 1.3 GOD IS DE DRIE-ENIGE

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Jes. 43:10-12 en Mat. 3:13-17

Lesstof

Eén God en drie personen. Er is één Goddelijk Wezen en tegelijk zijn er drie Goddelijke Personen. Zij zijn van elkaar te onderscheiden, maar niet te scheiden. Samen zijn zij de enige God.

Vader, Zoon en Geest

Het onderscheid tussen de drie personen:

- in naam - Vader, Zoon en Geest;
- in oorsprong en bestaanswijze – de Zoon geboren wordend van de Vader; de Geest uitgaand van de Vader en de Zoon, de drie samen God van eeuwigheid;
- in werk – de Vader is de Schepper, hij houdt alles in stand, de Zoon is de verlosser, hij betaalt voor de zonde en rechtvaardigt, de Geest woont in de harten van gelovigen, hij vernieuwt en heiligt.

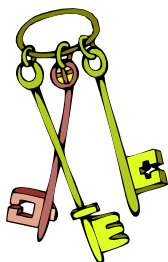
Schriftbewijs voor de Drie-eenheid

Voor uitgebreid schriftbewijs zie NGB art. 9.

De Drie-enige God en je doop

Bij je doop heeft God zich met zijn drie namen aan je verbonden. De drie-eenheid is geen theorie, God is als Vader, Zoon en Geest elke dag aanwezig in je leven. Dit wordt uitgewerkt in het 'Ten tweede:...' van het Doopformulier.

De Vader sluit met je een eeuwig verbond van genade. Hij neemt je aan als kind en erfgenaam en zal daarom als een Vader voor je zorgen. De Zoon verzekert je dat hij je reinigt van je zonde. Met hem sterf je voor de zonde en sta je op tot een nieuw leven, bevrijd van zonde en rechtvaardig voor God. De Heilige Geest wil in je wonen en je tot een levend lid van Christus maken. Hij eigent je toe wat Christus voor je verdiende en heiligt je leven.

Wat je wilt bereiken

- Weten wat het speciale werk is van de drie personen in de éne God.
- Aan de hand van Jes. 43:10-12 kunnen vertellen dat God zich bekend maakt als de éne God.
- Met Mat. 3:13-17 kunnen vertellen dat drie personen te onderscheiden zijn.
- Kunnen aangeven wat God je bij je doop belooft als Vader, als Zoon en als Heilige Geest.
- Kennen HC zd 8, vr/antw 24 en 25.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 105:2,5, Gez. 28, Gez. 29, E&R 139, E&R 155

Bijbel: de teksten genoemd in art. 9 NGB, Jes. 43:10-12, Mat. 3:13-17

Belijdenis: NBG art. 8, 9, HC zd 8 vr/antw 24,25, Geloofsbelijdenis van Athanasius

Literatuur: C. Bijl, *Leren geloven*, p. 46-53, E. Brink, *Het woord vooraf*, p. 29-36, J.W.

Roosenbrand: *Hij is God*, hoofdstuk over de drie-eenheid.

Lesindeling

Bijbelstudie:

Jes. 43:10-12

10 Mijn getuige zijn jullie – spreekt de HEER –, mijn dienaar, die ik uitgekozen heb opdat jullie mij zouden kennen en vertrouwen, en zouden inzien dat ik het ben.

Vóór mij is er geen god gevormd, en na mij zal er geen zijn.

11 Ik, ik ben de HEER!

Buiten mij is er niemand die redt.

12 Ik heb redding aangekondigd en redding gebracht, jullie hoorden het van mij, niet van een vreemde.

Jullie zijn mijn getuige – spreekt de HEER –, dat ik werkelijk God ben.

Mat. 3:13-17

13 Toen kwam Jezus vanuit Galilea naar de Jordaan om door Johannes gedoopt te worden. 14 Maar Johannes probeerde hem tegen te houden met de woorden: 'Ik zou door u gedoopt moeten worden, en dan komt u naar mij?' 15 Jezus antwoordde: 'Laat het nu maar gebeuren, want het is goed dat we op deze manier Gods gerechtigheid vervullen.' Toen stemde Johannes ermee in. 16 Zodra Jezus gedoopt was en uit het water omhoogkwam, opende de hemel zich voor hem en zag hij hoe de Geest van God als een duif op hem neerdaalde. 17 En uit de hemel klonk een stem: 'Dit is mijn geliefde Zoon, in hem vind ik vreugde.'

Jes. 43:10-12 Hoeveel goden zijn er? Wat zegt de Heer over zichzelf?

Mat. 3:13-17 Hoe kom je Vader, Zoon en Geest tegen? Maak schematisch een tekening.

Vertel nu je beide stukjes hebt gelezen iets over de drie-eenheid.

God (die Eén en Drie-enig is) is verlossend aan het werk in beide teksten. Leg dat uit en vertel dat redding en liefde voor zondaren kenmerkend is voor God. Wat betekent dat voor jou als leider? (Getuigenis geven als leider).

Lesondersteuning

Visueel: Neem een foto mee van een doop en/of een plaat uit de kinderbijbel van de doop van Jezus in de Jordaan.

Of: De plaat uit de kinderbijbel overtrekken op drie sheets, zodat als ze één voor één op de overheadprojector of op tafel worden gelegd, de totale plaat wordt opgebouwd (één sheet met Jezus, één sheet met de wolk waar de stem uit komt, één sheet met de duif).

Ervaring: Heb jij wel eens meegemaakt dat er een kindje gedoopt werd?

Auditief: Drie instrumenten laten horen, eerst apart en daarna gezamenlijk, wat dan mooie muziek moet opleveren (bijvoorbeeld: drum, fluit/triangel en zingen).

Opdrachten

A. Lees samen HC zondag 8 en "ten tweede" van het doopformulier. Vul in de tabel in wat het werk is van Vader, Zoon en Geest.

	Vader	Zoon	Heilige Geest
Zondag 8			
Doopformulier			

- B. Welke zegen hoor je aan het eind van een kerkdienst? Hoor je daarin dat God één en drie is? Hoe zit dat bij de vrede/zegengroet aan het begin van de dienst? Wat betekent het dat Vader, Zoon en Geest hier alle drie genoemd worden?
- C. Rollenspel: iemand vraagt en een ander probeert uit te leggen. Bijvoorbeeld een asielzoeker in gesprek met een dominee. Of een medeleerling die aan jou vraagt wat de drie-eenheid betekent.
- D. Lees art. 9 NGB. Welke tekst zou jij gebruiken als je aan iemand de drie-eenheid wilt uitleggen?
- E. Knutsel een medaillon (papieren cirkel aan een koord). Op de ene kant schrijf je het woord God, of teken je een driehoek als symbool voor God. De andere kant van de cirkel verdeel je in drieën. In de drie parten schrijf of teken je Vader, Zoon en Geest. Het is één medaillon. Aan de ene kant zie je de ene God, aan de andere kant zie je de drie, het is maar van welke kant je het bekijkt, het is allebei waar.
- F. Vertel in eigen woorden wat de drie-eenheid is en wat dat voor jou betekent. (Dit kun je ook combineren met de vorige opdracht.)
- G. Bedenk een gebed waarin je Vader, de Zoon en de Heilige Geest afzonderlijk aanspreekt.

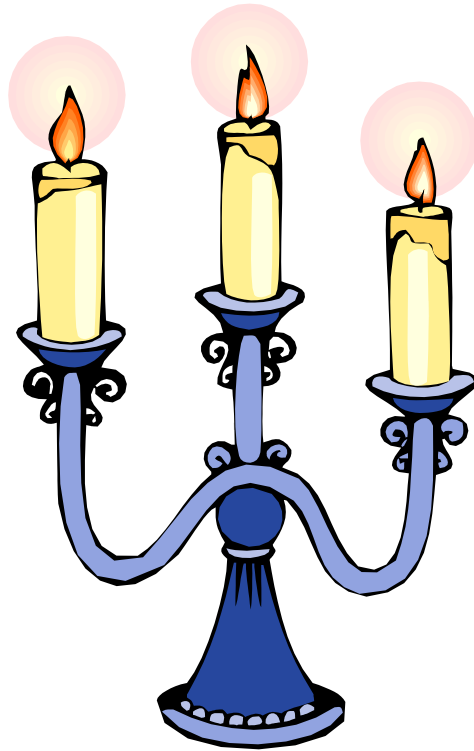
Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: HC zd 8, vr/antw 24 en 25

Opdrachten om uit te kiezen:

- Bespreek de vergelijking van de drie-eenheid met de Nederlandse vlag. Waarin vind je overeenkomsten? Waarin zit het verschil? De drie-eenheid wordt ook wel eens vergeleken met water, ijs en damp. Een substantie met drie verschijningsvormen. Wat vind je van die vergelijking?
- Schrijf een artikel voor jongeren over de drie-eenheid. Gebruik minstens één tekst uit de les en vertel wat het specifieke werk is van Vader, Zoon en Geest.

Vind je deze kandelaar een mooie illustratie bij de drie-eenheid van God?
Waarom wel? Waarom niet?

Handleiding 1.4 GOD DE ZOON

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Fil. 2:5-11

Lesstof

Gods eniggeboren Zoon

God de Zoon is eniggeboren, dat wil zeggen dat hij enig kind is van God de Vader. Christus is van hetzelfde goddelijk wezen als de Vader (en de Geest). Mensen zijn door God geschapen, maar God de Zoon is uit God de Vader geboren, van eeuwigheid voortgebracht (NGB art. 10). Zie ook de geloofsbelijdenis van Nicea.

Christus is eeuwig God

De Zoon is God, hij is de tweede Persoon in de Drie-eenheid. Hij is daarom ook eeuwig, in hem zijn alle dingen geschapen, Kol.1:15-18. Zijn bestaan is niet pas begonnen bij zijn geboorte uit Maria, toen begon zijn mens-zijn.

Schriftbewijs voor de godheid van Christus

Bijbelgedeelten die laten zien dat de Zoon God is, staan genoemd in NGB art. 10.

Dwaalleer

Dat Jezus niet alleen echt mens is, maar ook God, is vaak ontkend. Dan geloof je dus ook niet in de Drie-eenheid. Arius geloofde dat Jezus geschapen was als Gods eerste schepsel, de Jehova's getuigen dat Jezus een goed mens is en de Islamieten dat Jezus een profeet is, net als Mozes en

Mohammed. Het is wel belangrijk te blijven geloven dat Jezus echt God en echt mens is. Wanneer Jezus niet echt God is, dan kon hij nooit de kracht hebben om Gods straf voor ons te dragen. Bovendien kunnen we alleen door God zelf van zonde en dood gered worden (dit onderdeel komt uitgebreider aan bod in les 5.3).

Wat je wilt bereiken

- Weten dat de Zoon van God van eeuwigheid Zoon van de Vader is, ook al voor hij mens werd.
- Met Fil. 2:5-11 kunnen uitleggen dat het een vernedering voor de Zoon is om mens te worden.
- Kunnen uitleggen waarom het belangrijk is te geloven dat Jezus echt God is.
- Voorbeelden kunnen geven hoe je Jezus volgen kunt door niet op eigen eer uit te zijn.
- Kennen Johannes 1:1,14.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 2, Ps. 40:3,4, Gez. 32, Gez. 39, E&R 91:3,4, E&R 127.

Bijbel: Joh. 1:1-18, Fil. 2:5-8, zie ook de tekstverwijzingen bij NGB art. 10.

Belijdenis: NGB art. 10, HC zd 13 vr/antw 33, HC zd 14 vr/antw 35.

Literatuur: C. Bijl, *Wat het geloof verwacht*, p. 49-56, C. Bijl, *Leren geloven*, p. 53-56.

Lesindeling

Bijbelstudie: Fil. 2:5-11

5 Laat onder u de gezindheid heersen die Christus Jezus had. 6 Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, 7 maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens. 8 En als mens verschenen, heeft hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis..

9 Daarom heeft God hem hoog verheven en hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat, 10 opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, 11 en elke tong zal belijden: 'Jezus Christus is Heer,' tot eer van God, de Vader

- Waar kun je in dit bijbelgedeelte lezen dat de Zoon van God was, voordat hij als mens werd geboren?
- Wat lees je over Jezus in de hemel?
- Wat lees je over Jezus op de aarde?
- Welk voorbeeld geeft hij hier aan jou? Bedenk voorbeelden hoe je hem daarin kunt navolgen.

Lesondersteuning

Visueel: Zorg voor een kroon en handboeien ter ondersteuning van het verhaal. Je kunt hiervan ook een tekening of kleurplaat maken.

Ervaring: Probeer met behulp van een voorbeeld de jongere te laten beseffen wat het betekent als iemand anders aanbiedt om in jouw plaats gestraft te worden. Neem de koningin of een voetbalheld en stel je voor dat zij gestraft zouden worden omdat de jongere bijvoorbeeld zijn kamer niet heeft opgeruimd.

Auditief: Zing of luister naar Opwekking 430 *Heer ik prijs uw grote naam* en/of Opwekking 268 *Hij kwam bij ons heel gewoon*.

Opdrachten

A. Maak vier platen:

1. de hemel (wolkenluchten, stralende zon)
2. de in zonde gevallen aarde (duidelijke gevolgen van de zonde: honger, droogte, geweld)
3. het kruis
4. koningskroon met de tekst: Jezus Christus is Heer.

Doe dit door te tekenen of door collages te maken met plaatjes uit tijdschriften.

Deze vier platen vormen dan een soort strip/illustratie bij de bijbelstudie.

B. Kruis aan goed/fout:

- De Zoon was er niet bij de schepping – goed/fout
- De Zoon is echt God - goed/fout
- De Vader is ouder dan de Zoon - goed/fout
- De Vader wordt ook wel 'het Woord' genoemd - goed/fout
- God heeft 1 Zoon - goed/fout
- De Zoon is altijd God, maar niet eeuwig mens - goed/fout

Lees nu Joh. 1:1 en 14 en controleer samen je antwoorden. (*Antwoorden: fout, goed, fout, fout, goed (wij zijn Gods aangenomen kinderen), goed.*)

C. Zoek op in de les: 'Wat zeggen de mensen over Jezus wie hij is?'. Wat zeggen: de joden uit Jezus tijd, wat zegt Petrus, wat zegt Arius? *Vertel dat de Jehova's getuigen Jezus een goed mens noemen, de Islam hem als een van de profeten ziet en moderne theologen Jezus zien als een groot voorbeeld van een goed mens. Bespreek waarom het belangrijk is te geloven dat Jezus echt God is.*

Wat zou jij zeggen als iemand je vraagt: wie is Jezus? Hoe weet je dat? Welke betekenis heeft dat in je leven?

D. Geef op een tijdbalk de volgende perioden aan: de schepping, de zondvloed, de ballingschap, de Middeleeuwen, de Tweede Wereldoorlog, jouw leven, de wederkomst. Markeer nu de periode van de Zoon van God en de tijd van Jezus als mens. Gebruik ook HC zd 14 vr/antw 35 en HC zd 18 vr/antw 47,48.

E. Zoek de bijbelteksten op in het kader op de volgende pagina en schrijf op wat elke tekst ons vertelt over Jezus.

Je kunt de teksten ook verdelen over de jongeren zodat elk alleen of in een tweetal een tekst opzoekt, zodat ze daarna aan de groep kunnen vertellen wat hun tekst hen heeft geleerd over Jezus.

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: Joh. 1:1 en 14.

Opdrachten om uit te kiezen:

- Zoek twee voorbeelden van mensen/redders die erg veel voor anderen over hadden en vergelijk dat eens met wat de Zoon van God voor ons overhad.
- Je moet aan een ander uitleggen dat Jezus niet zomaar een mens is, maar echt God. Schrijf op hoe je dat kunt doen en gebruik daarbij een tekst uit NGB art. 10 of HC zd 13, vr/antw 33.

Bij opdracht E

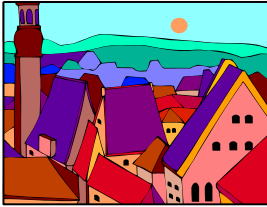
Zoek onderstaande teksten op in je bijbel en zet erbij wat je in deze tekst hebt gelezen over Jezus.

a. Joh. 1:1-2	d. Ps. 2:7-9
b. Jes. 53:2-5	e. Fil. 2:8-11
c. Op. 1:7	f. Hebr. 9:24-27

- a. Jezus was vanaf het begin bij God.*
- b. Jezus heeft voor ons geleden.*
- c. Jezus zal terugkomen zodat iedereen hem ziet.*
- d. Jezus is de zoon van God.*
- e. Jezus zal door iedereen worden erkend en aanbeden.*
- f. Jezus pleit in de hemel voor ons.*

Handleiding 1.5 GOD DE HEILIGE GEEST

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: 1 Sam 10:9-10, Hand 2:2-4

Lesstof

De Heilige Geest is echt en eeuwig God

De Heilige Geest is de derde Persoon in de Drie-eenheid. De naam 'Geest' betekent 'adem'. Hij bezielt en is krachtig werkzaam in de schepping. Schriftbewijs voor de godheid van de Heilige Geest staat in NGB art. 11.

De Heilige Geest in het Oude Testament

In het Oude Verbond werkte de Heilige Geest al: Gen. 1:2, Ex. 31:3, Ri. 6:34, 1 Sam. 10:6,10, 16:13, Ps. 51:12,13, Ps. 104:30. Kenmerkend voor zijn werk is: vervullen, bezielen, tot leven wekken. De geloofsbelijdenis van Nicea zegt: Hij is de Here die levend maakt.

De uitstorting van de Geest door Christus

Op het pinksterfeest is de Geest uitgestort. In het NT is de Geest overvloedig werkzaam in de harten van alle gelovigen en in de kerk.

Het werk van de Geest

Door het geloof in Christus brengt de Geest een band tussen God en ons tot stand. Hij deelt het heil van Christus aan ons uit en vernieuwt onze levens naar het beeld van Christus. Hij is de heiligmaker. De Geest is aan de gelovigen gegeven als Trooster nu Jezus in de hemel is.

Wat je wilt bereiken

- Kunnen vertellen over de uitstorting van de Heilige Geest.
- Kunnen vertellen wat kenmerkend is voor het werk van de Geest en er voorbeelden bij kunnen noemen.
- Met 1 Sam. 10:9-10 en Hand. 2:2-4 kunnen uitleggen dat de Geest mensen verandert.
- Kunnen aangeven wat het verband is tussen het werk van de Zoon en van de Geest.
- Kennen HC zd 20, vr/antw 53.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 51:5, Gez. 27, Liedboek 249, E&R 109

Bijbel: teksten genoemd bij NGB art. 11, Joël 2:28-32, Joh. 14:15-31, Joh. 16:5-16, Hand. 2, Rom. 8:26,27

Belijdenis: NGB art. 11, HC zd 20 vr/antw 53

Literatuur: C. Bijl, *Leren geloven* p. 57-61, C. Bijl, *Wat het geloof verwacht*, p. 113-120, E. Brink, *Het woord vooraf*, p. 103-113, J.J. Dronkers, *De heilige Geest*, scala-reeks.

Lesindeling

Bijbelstudie

Als de Geest werkt verandert er veel! Laat twee jongeren de teksten opzoeken en voorlezen.

1 Sam. 10:9-10

9 En inderdaad, zodra Saul zich had omgedraaid om zijn weg te vervolgen, maakte God van hem een ander mens. En alle voorspelde gebeurtenissen kwamen diezelfde dag nog uit.

10 Toen ze bij Gibeon aankwamen, kwam hun een stoet profeten tegemoet. Saul werd gegrepen door de geest van God en raakte net als zij in vervoering.

- Wat is Saul voor iemand?
- Wat verandert er door de Heilige Geest bij hem? *Saul is niet altijd gehoorzaam geweest aan God, zijn hart was niet helemaal op God gericht. In 1 Sam. 16:14 lees je dat God daarom zijn Heilige Geest van hem wegneemt.*

Hand. 2:2-4

2 Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. 3 Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden

en zich op ieder van hen neerzetten, 4 en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven.

- Wat zijn de discipelen voor mensen?
- Wat gebeurt er als ze 'vol' worden van de Geest?
- Voor welke verandering zorgt de Geest in jouw leven?

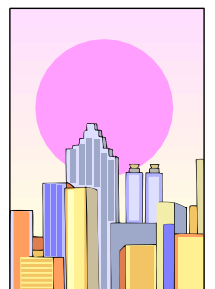
Lesondersteuning

Visueel: neem een windgong mee om te illustreren dat iets dat je niet kunt zien er wel degelijk kan zijn. De wind zie je niet maar door de windgong kun je 'm wel horen. Zo is het ook met de Heilige Geest.

Auditief: haal verschillende talen erbij door wat tekst op te nemen op een bandje/cd en/of zing *Lees je bijbel bidt elke dag* in verschillende talen (beschikbaar op internet: Engels, Indonesisch, Zuid-Afrikaans).

Opdrachten

- A. Lees uit de les het stuk 'werk van de Geest'. Bespreek samen wat de Geest in jouw leven doet. Maak samen een lijst wat de Geest in onze gemeente doet, gebruik daarbij eventueel het jaarboekje.
Zondagse samenkomsten met verkondiging van Gods woord, mentorgroep, geloof in de harten, onderlinge liefde, wijsheid aan ambtsdragers, meeleven, vrijgevigheid, gehoorzaamheid aan Gods wetten, verenigingen enz.
- B. Kruis aan: goed of fout? Vergelijk en bespreek de antwoorden.
- De Heilige Geest vertelt ons heel nieuwe dingen, zo zei de Here Jezus het nog niet – goed/fout
 - Pinksteren had ook goed voor de hemelvaart kunnen gebeuren – goed/fout
 - Pinksteren was voor Israël een oogstfeest, dan past het mooi dat op dat feest de Geest werd uitgestort – goed/fout
 - Zonder de Heilige Geest kun je niet geloven – goed/fout
 - De Heilige Geest was er nog niet voor de zondvloed – goed/fout
 - De Geest zie je niet, maar je merkt hem elke dag – goed/fout
- Bespreek samen je keuze. (*Antwoorden: fout, fout, goed, goed, fout, goed.*)
- C. Maak een drieluk van de Vader, de Zoon en de Geest. Zoek plaatjes, maak tekeningen en/of schrijf er kenmerkende woorden bij. Kijk ook terug in voorgaande lessen.
- D. Lees Ex. 31:1-11. Hoe denk je over kunst in de kerk? Moet of mag dat? Waar moet het aan voldoen?

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: HC zd 20,vr/antw 53

Opdrachten om uit te kiezen:

- Maak een verslagje van de uitstorting van de Geest op Pinksteren alsof je er zelf bij was.
- Maak een gedicht van elf woorden over de Geest. (Als je ook een elf over de Vader en de Zoon maakt, kun je er een drieluik van maken). Een 'elf' heeft de volgende opbouw: 1-2-3-4-1 woorden, samen 11 woorden.

Voorbeeld: God
 Heilige Geest
 Een sterke trooster
 Leert mij te getuigen
 Sprakmaker

BLOK 2 GOD IS VADER

Intro blok 2

Blok 2 heeft als titel: **God is Vader**, en hoort in de rubriek 'Wie is God?'. Het is de tweede keer binnen het leerplan dat de jongeren een blok krijgen over wie God is.

Les 1 gaat over **God de Vader**. Wat houdt dit Vaderschap in? Hoe kan het dat hij ook jouw Vader wil zijn en wat betekent het voor je dat God je Vader is? Welke houding en gevoelens passen bij een kind van Vader.

In les 2 wordt **God de Vader als Schepper** behandeld. Je noemt de zes scheppingsdagen. Je bespreekt de theorie van de evolutie. Je legt uit wat het betekent te mogen leven in een wereld die door Vader is gemaakt.

Les 3 laat zien wat het betekent dat je naar **Gods beeld** bent geschapen. Het gaat over het doel van je leven, je opdracht en over hoe je tegen jezelf aan mag kijken. Verder stipt het de verhouding man/vrouw aan.

Les 4 spreekt over de **hemel en zijn (ex)bewoners**. Waar woont God? Je leert de namen van enkele engelen. Welke taken hebben de engelen gekregen? De 'zondeval in de hemel'. Wanneer mag de duivel wel/niet in de hemel komen en wat is zijn bedoeling.

Les 5 laat zien **dat God blij is met zijn schepping**. Hij houdt van de mensen en spreekt graag met hen. Hij is zuinig op wat hij heeft gemaakt. Hij zoekt een weg om in liefde met de wereld en de mensen door te gaan. Hij maakt straks zelfs een nieuwe schepping.

Gebruik bij de lesvoorbereidingen ook de lessen voor de jongeren (de beeld- en/of de tekstversie).
Op de website www.geloofnu.nl zijn extra opdrachten te vinden, met name bedoeld voor jongeren die werken met de beeldversie. Mocht je zelf een originele opdracht hebben gebruikt bij deze les, dan willen wij die graag opnemen op onze website. Zie www.geloofnu.nl voor meer informatie.

Handleiding 2.1 GOD DE VADER

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Mat. 7:7-11

Lesstof

Het Vaderschap van God

God de Vader is de eerste Persoon in de goddelijke drie-eenheid. Over God de Vader kun je zeggen: Hij is de overvloedige bron van al het goede, art. 1 NGB, de Vader is de oorzaak, de oorsprong, en het begin van alle zichtbare en onzichtbare dingen, art. 8 NGB. De Zoon wordt uit de Vader geboren vóór de tijden, geloofsbelijdenis van Athanasius. Hij wordt van eeuwigheid voortgebracht, NGB art. 10.

De Vader van Jezus Christus is ook mijn Vader

God wil ook mijn Vader zijn dankzij het offer van Jezus Christus. Je mag er zeker van zijn dat God je Vader is, want zijn eigen Zoon heeft er duur voor betaald, met zijn leven, Rom. 8 : 31-39.

Vaderliefde

Kenmerkend voor Gods Vaderschap is zijn liefde en zijn zorg. Aardse vaders kunnen 'vaderliefde' laten zien als zij met liefde en wijsheid goed voor hun kinderen zorgen. Goede vaders zijn een beeld van God de Vader. Het is wel een beeld dat te kort schiet omdat aardse vaders niet de macht en kracht hebben om hun kinderen alles te geven wat nodig is, en omdat zij zondig zijn.

Kind van Vader

Het maakt verschil dat je God niet alleen als Schepper, maar ook als je Vader kent. Als kind kun je hem vertrouwen, ben je bij hem veilig. Je mag van hem houden als een kind en hem als je Vader gehoorzaam zijn.

Wat je wilt bereiken

- Met Mat. 7:7-11 het verschil kunnen uitleggen tussen aardse vaders en God de Vader in de hemel.
- Kunnen vertellen wat het vaderschap van God inhoudt.
- Kunnen uitleggen waarom je zeker mag zijn dat God je Vader wil zijn.
- Voorbeelden kunnen geven hoe je leven kunt als kind van Vader.
- Kennen HC zd 9 vr/antw 26.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 103:5, Ps. 121, Gez. 2:1, E&R 176

Bijbel: Mat. 6:25-34, Mat. 7:7-12, Rom. 8:31-39

Belijdenis: HC zd 1 vr/anw 1, HC zd 9 vr/antw 26, HC zd 46 vr/antw 120,121, NGB art. 1,8

Literatuur: C. Bijl, *Wat het geloof verwacht*, p. 18-24

Lesindeling

Bijbelstudie: Mat. 7:7-11

7 Vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opgedaan. 8 Want ieder die vraagt ontvangt, en wie zoekt vindt, en voor wie klopt zal worden opgedaan. 9 Is er iemand onder jullie die zijn kind, als het om een brood vraagt,

een steen zou geven? 10 Of een slang, als het om een vis vraagt? 11 Als jullie dus, ook al zijn jullie slecht, je kinderen al goede gaven schenken, hoeveel te meer zal jullie Vader in de hemel dan het goede geven aan wie hem daarom vragen.

- Wat vraagt deze zoon hier voor zichzelf?
- Wat geeft de vader niet, en wat wel denk je?
- Wat vraag jij allemaal aan je Vader in de hemel?
- Wat kan hij allemaal geven?

Lesondersteuning

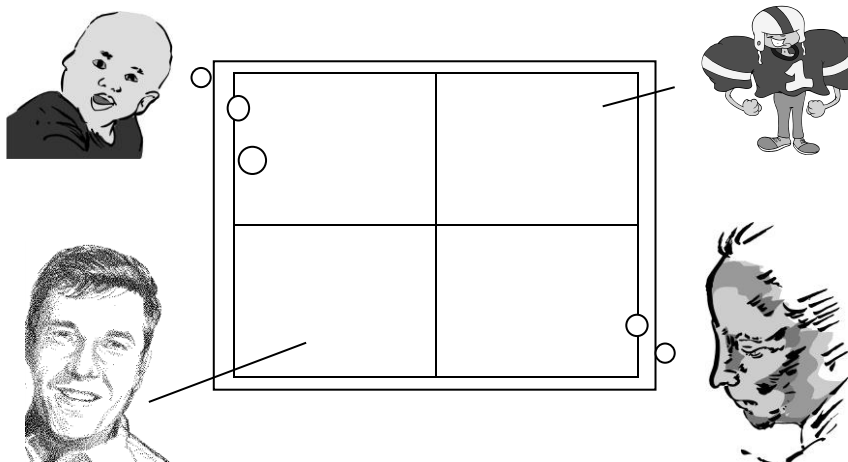
Ervaring: Leider zegt dat hij gaat trakteren en laat een mooie trommel zien. Als de deksel open gaat, blijken er stenen of houten blokken in te zitten. Verwachting wordt niet waargemaakt. Een voorbeeld van hoe God nooit met zijn kinderen zal omgaan. (Daarna wel als troost een echte traktatie uitdelen!)

Ervaring: Ga aan de hand van deze dag of de afgelopen week na, welke zorgen van Vader je kunt opnoemen (gezond opgestaan, ontbijt op tafel etc.).

Visueel: Plaatjes van vaders met kind(eren) uitknippen uit tijdschriften. Aan de hand van deze plaatjes bespreken wat een vader voor een kind is en hoe een vader voor zijn kind(eren) zorgt.

Opdrachten

- A. Bespreek met elkaar HC zd 9 vr/antw 26 aan de hand van de structuur op de volgende pagina, leer samen vast de hoofdzin.
- B. In de loop van hun leven denken mensen heel anders over hun vaders. Je ziet hier een klein kind, een puber, een volwassene en een bejaarde. Bedenk wat zij over hun (aardse) vader zouden zeggen en schrijf dat in het vierkant. Wat zou jij over je vader zeggen? Denk je dat je mening nog gaat veranderen? Waarom? Stel je voor dat je als kind van je hemelse Vader over Hém iets moest zeggen, wat zei je dan? Denk je dat die mening nog veranderen zal? Waarom?

- C. Maak een tekening van je vader en zet daaromheen in cirkels verschillende eigenschappen van je vader (sterk, verdient het geld, speelt spelletjes, snel boos, zet de tent op). Bespreek daarna per eigenschap of je dat ook ziet bij God je vader.

- D. Je maakt in je leven dingen of gebeurtenissen mee, waarin je de zorg en liefde van je hemelse Vader goed kunt zien. Bijvoorbeeld: Je moeder was ernstig ziek en God heeft haar beter gemaakt, of: Je bent zelf driftig aangelegd maar God helpt je daartegen te vechten en zo leer je rustiger te reageren. Geef een paar minuten om ieder een voorbeeld te bedenken, waarvoor geldt: *Just my Father!* Typisch, kenmerkend voor *mijn* Vader in de hemel! Neem een kaartje met de tekst '*Just my Father!*', geef het aan elkaar door en vertel als jij het kaartje hebt, welke gebeurtenis jou doet denken aan je hemelse Vader.
- E. God is je Vader en jij mag zijn kind zijn. Als een kind mag je vertrouwen op je hemelse Vader en hem gehoorzamen. Hoe doe je dat in de volgende situaties: bang voor ...; onderweg naar school; ziekte in de familie; als je bidt; op het schoolfeest; als je leest in de bijbel; in contact met leeftijdgenoten.
Zijn er nog andere momenten waarin je goed kunt laten zien dat je vertrouwt op Vader? Of waarin je het juist moeilijk vindt? Wanneer laat jij zien dat je hem gehoorzaamt? En dat je van hem houdt?
- F. Zoek op in art 8 NGB wat er staat over God de Vader. Wat betekent dit?
- G. Om te beschrijven hoe veilig een kind zich kan voelen bij zijn vader kun je allerlei voorbeelden gebruiken, zoals het kind dat verdwaald was en ineens zijn vader weer ziet. Bedenk zelf voorbeelden die ook passen bij de verhouding tussen God en zijn kinderen.

*Just my
Father!*

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: HC zd 9 vr/antw 26

Opdrachten om uit te kiezen:

- Zoek een lied over God de Vader om volgende keer te zingen.
- Als een Vader leidde God zijn volk door de woestijn naar het beloofde land. Zoek twee verhalen op in de bijbel waarin je de vaderlijke zorg van God ziet. Kun je ook een voorbeeld uit je eigen leven noemen?

Structuur van HC zondag 9 vr/antw 26

Deze catechismusvraag is lang en niet makkelijk te leren. Hieronder staat een plan om hem samen te bespreken en aan te leren. De jongeren mogen twee weken doen over het aanleren.

Zoek samen deze hoofdgedachte op en markeer hem:

Wat geloof je als je zegt: ik geloof in God de Vader?

Dat de eeuwige Vader van onze Here Jezus Christus (1)
mijn God en Vader is (2)
daarom vertrouw ik op hem. (3)
Want Hij kan alles als een almachtig God
en wil het doen als een trouw Vader.

Bespreek de hoofdgedachte:

- dat er gevraagd wordt naar je geloof;
- dat God van eeuwigheid al Vader is van zijn eigen Zoon;
- dat je spreekt over je vertrouwen in Vader;
- dat God de Vader alles kan als God en wil als Vader.

+++++

Bespreek na de hoofdgedachte de alinea's verder:

eerste alinea: de structuur en de betekenis:

- (a) Over God de Vader belijdt je dat hij: scheidt.....
in stand houdt en regeert.....
- (b) God is jouw God en jouw Vader om.....

+++

tweede alinea: de structuur en de betekenis:

Om twee redenen vertrouw je God: Hij geeft wat je nodig hebt.
Hij verandert het kwaad voor je ten goede.

Kijk hoe het in de catechismus gezegd wordt. Begrijp ieder de betekenis van de woorden?

+++

derde alinea:

Deze alinea krijgt extra betekenis voor je, nu je de voorgaande alinea's beter bekeken hebt. God is inderdaad machtig genoeg om je alles te geven wat je nodig hebt, Hij heeft immers hemel en aarde geschapen! Hij wil je echt als je Vader verzorgen, hij is immers om zijn Zoon Christus je Vader geworden?

Aanleren: wat hier boven staat doorspreken en aanstrepen met markeerstift. De eerste keer moeten de jongeren in ieder geval de hoofdgedachte kennen, en vragen over de rest van de vraag/antwoord in eigen woorden kunnen beantwoorden. Tweede keer alles kennen. (Voor moeilijk lerenden enkel de hoofdgedachte de tweede keer.)

Tip: Typ de catechismusvraag over en alleen de hoofdgedachte voluit. De woorden die niet bij de hoofdgedachte horen, vervang je door streepjes (die kun je dus invullen). Te gebruiken als invuloefening, bespreekpapier, huiswerk of toetsopdracht.

Handleiding 2.2 VADER HEEFT ALLES GESCHAPEN

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Gen. 1:1-8

Lesstof

God de Vader is Schepper

Scheppen is iets maken uit niets, dat wil zeggen zonder grondstoffen, ingrediënten, oerstof enzovoort. Zonder iets toch iets maken, dat kan geen mens, dat kan alleen God. God heeft alles door zijn Woord geschapen, Gen. 1, Ps. 33:9, Hebr. 11:3.

De zes scheppingsdagen

Korte inhoudelijke behandeling van Gods scheppingswerk (zie de uitgewerkte les voor de jongeren). (NB: De schepping van de mens wordt behandeld in les 2.3.)

Schepping en evolutie

Evolutie is de theorie die wetenschappers bedacht hebben om het ontstaan van de aarde, mens en dier te beschrijven. Het gaat uit van een rangorde. Al het meer ingewikkelde is ontstaan uit een eenvoudiger vorm. Deze theorie gaat ervan uit dat alles zich steeds ontwikkelt naar een hoger niveau, en dat vormen van leven zich voortdurend aanpassen aan nieuwe omstandigheden. Door overleven van de sterkste en beste levensvormen zijn uiteindelijk de mens uit de dieren en de dieren uit de planten geëvolueerd.

Het evolutiedenken is een theorie, een aanname om dingen die je ziet te kunnen 'verklaren'. Hoewel er in de natuur dingen zijn aan te wijzen die deze theorie lijken te 'bewijzen', zijn er net zo goed dingen aan te wijzen die laten zien dat deze theorie niet klopt. Eén ding weet de evolutie theorie 'zeker': het is niet waar dat God door zijn woord alles heeft geschapen.

Zowel de evolutiegedachte als het scheppingsverhaal kun je niet bewijzen, maar moet je geloven.

Alles is door Vader geschapen

Als God je Vader is, leef je als schepsel in een wereld die helemaal door je Vader gemaakt is. Dat geeft vertrouwen in de macht van Vader. Je mag veilig zijn op zijn aarde en vol bewondering zijn over hoe mooi hij alles maakt.

Wat je wilt bereiken

- Kunnen vertellen hoe God alles schiep.
- Met Gen. 1:1-8 kunnen vertellen over Gods scheppingsmacht: iets ontstaat uit niets door zijn woord.
- Voorbeelden kunnen noemen hoe je leeft als je weet dat de wereld Vaders aarde is.
- Kunnen uitleggen wat de evolutietheorie inhoudt en waarom het geen goede theorie is.
- Kennen HC zd 9 vr/antw 26.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 8, Ps. 95:1,2, E&R 363

Bijbel: Gen. 1, Job 38-41, Ps. 33, Ps. 104, Jes. 40:12-31, Hebr. 11:3

Belijdenis: NGB art 12, HC zd 9 vr/antw 26

Literatuur: C. Bijl, *Leren geloven*, p. 62-66, E. Brink, *Het woord vooraf*, p. 36-40

Lesindeling

Bijbelstudie: Gen. 1:1-8

1 In het begin schiep God de hemel en de aarde.

2 De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water.

3 God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. 4 God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; 5 het licht noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht. Het werd avond

en het werd morgen. De eerste dag.

6 God zei: 'Er moet midden in het water een gewelf komen dat de watermassa's van elkaar scheidt.' 7 En zo gebeurde het. God maakte het gewelf en scheidde het water onder het gewelf van het water erboven. 8 Hij noemde het gewelf hemel. Het werd avond en het werd morgen. De tweede dag.

- Hoe heeft God het licht gemaakt op aarde?
- Kun jij licht en donker uit elkaar halen of water verdelen?
- Hoe doet God dit?
- Lees Hebr. 11:1-3. Hoe weet je zeker dat God alles geschapen heeft?

Lesondersteuning

Visueel: Platen uit de kinderbijbel.

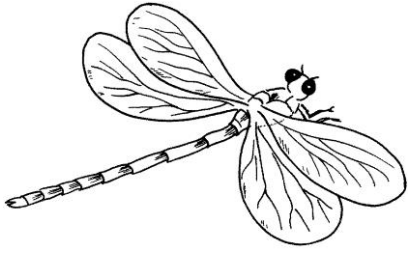
Of: Neem een plantje of zaadjes of iets anders mee.

Ervaring: Illustreer hoe moeilijk het is om iets te laten gebeuren door alleen te spreken. Een van de jongeren wordt geblinddoekt en de anderen laten hem door mondelinge instructie naar de deur lopen en weer terug naar zijn plaats.

Opdrachten

- A. Kies een stuk uit Job 38 of 39 om te lezen. Hoe spreekt God zelf over zijn werk? Wat uit Gods schepping vind jij erg mooi? Wat is je lievelingsdier, een landschap dat je mooi vindt enz.? Bewonder je het als werk van je God? Wat betekent het voor je te mogen leven in een wereld die helemaal werk van je God is?
- B. *Aan het begin van de avond deelt de leider snoep uit in papiertjes. Benoem later wat er met het afval is gebeurd (papier op de grond, netjes in de bak gedaan o.i.d.).*
Vraag hoe ieder omgaat met zijn spullen. Wat doe je met je lege colablikje, je klokhuis, je lege batterijen, je oude stencils, je kauwgom enz.? Wat laat je hiermee zien? En wat laat je hiermee aan God zien?
Moet een christen beslist milieubewust zijn? Of lid van natuurmonumenten, Green Peace, de dierenbescherming? Vind je het belangrijk dat een christelijke partij veel doet voor het milieu?
- C. Spreek met de groep af om een ochtend of avond afval op te ruimen dat rond het kerkgebouw zwerft.
- D. Ben je wel eens in aanraking gekomen met de evolutietheorie? Vertel er over en bespreek hoe je je kunt opstellen tegenover mensen die in de evolutie geloven (evt. combineren met thuiswerkopdracht).
Vraag of iedereen weet wat de evolutietheorie inhoudt en vertel er iets over.
- E. Maak een afbeelding van de scheppingsdagen met materiaal naar keuze. Of: Praat er samen over wat God op welke dag geschapen heeft. Schrijf het op in je agenda, van maandag tot en met zaterdag. Bij zondag zet je: God loven en prijzen om zijn werk. Bedenk hoe je dat wilt doen.
- F. Bespreek de volgende stellingen:
- Een christen kan geloven in de evolutietheorie.
 - De evolutietheorie is net zo geloofwaardig als de schepping.
 - Een hogere diersoort ontstaat niet uit een lagere, want dieren sterven uit als ze het moeilijk krijgen.
 - Wanneer je niets van de evolutietheorie gelooft, is het moeilijk om je met wetenschap bezig te houden.
 - Een gelovige student krijgt het moeilijk op de universiteit.

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: HC zd 9 vr/antw 26

Opdrachten om uit te kiezen:

- Bekijk je biologie-, geschiedenis- of aardrijkskundeboek. Gaat het uit van de evolutietheorie of van de schepping? Waar kun je dat aan zien? (Volgende keer boek mee naar de les en laten zien.)
- Schrijf een alternatief weerbericht waarin je laat uitkomen dat

God deze schepping (en dus ook het weer) bestuurt.

Vader heeft alles geschapen

Handleiding 2.3 GOD SCHIEP DE MENS NAAR ZIJN BEELD

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

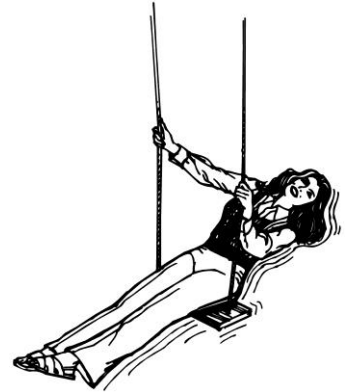
Bijbelstudie: Ps. 8

Lesstof

Geschapen naar Gods beeld

Dat de mens is geschapen 'naar Gods beeld', betekent niet dat hij uiterlijk op God 'lijkt'. God heeft de mens zo geschapen, dat hij zichzelf in de mens kan herkennen, met de mens om kan gaan. Dat is wederzijds: de mens kan ook God kennen en met hem omgaan. Natuurlijk zijn God en mens niet van hetzelfde niveau; God is God, de Schepper, de Almachtige en Heilige.

De mens kan denken, spreken, liefhebben, gehoorzamen en eren. Hij heeft gaven van hoofd, hart en handen gekregen om in doen en laten Gods beeld laten zien. Daarin is de mens onderscheiden van de dieren.

Geschapen om tot Gods eer te leven

Het doel van je leven is om aan God de eer te geven. De mens mag als 'onderkoning' regeren over de schepping. God schiep de mens met goede eigenschappen en geeft hem de opdracht, om talrijk te worden, de aarde te vervullen en die te bebouwen en te ontwikkelen, Gen. 1:28. We noemen dat wel de 'cultuuropdracht'.

Man en vrouw schiep God hen

Man en vrouw zijn allebei naar Gods beeld geschapen. Zij zijn niet gelijk, maar wel gelijkwaardig. Als eerste schiep God de man, vervolgens, als een hulp die goed bij hem past, de vrouw. Samen, elkaar aanvullend, zijn ze in staat Gods opdracht uit te voeren, Gen. 2:18-25.

Hoe kijk je tegen jezelf aan?

Sommige mensen voelen zichzelf waardeloos. Wie gelooft dat hij /zij een kunstig werk van God is, mag zichzelf ook waarderen. Je bent niet de moeite waard om je uiterlijk of om wat je presteert. Ieder mens is een uniek en kostbaar schepsel van God en daarom waardevol, Ps. 8.

Wat je wilt bereiken

- Het begrip 'geschapen naar Gods beeld' kennen en kunnen uitleggen.
- Met Ps. 8 de bijzondere positie van de mens in de schepping kunnen aangeven.
- Kunnen vertellen wat het doel van mensen is.
- Iets kunnen vertellen over de schepping van man en vrouw en hun verhouding.
- Kunnen vertellen wat het voor je betekent dat je een kostbaar kunstwerk van God bent.
- Kennen HC zd 3 vr/antw 6.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 8, Ps. 139, E&R 436, E&R 439

Bijbel: Gen. 1:26-31, Gen. 2:18-25, Ps. 8

Belijdenis: NGB art 14, HC zd 3 vr/antw 6, DL III/IV art 1

Literatuur: E. Brink, *Het woord vooraf*, p. 41-45, C. Bijl, *Leren geloven*, p. 72-76

Lesindeling

Bijbelstudie: Ps. 8

1 Voor de koorleider. Op de wijs van De Gatitische. Een psalm van David.

2 HEER, onze Heer,
hoe machtig is uw naam
op heel de aarde.

U die aan de hemel uw luister toont –

3 met de stemmen van kinderen en zuigelingen
bouwt u een macht op tegen uw vijanden
om hun wraak en verzet te breken.

4 Zie ik de hemel, het werk van uw vingers,
de maan en de sterren door u daar bevestigd,

5 wat is dan de sterfeling dat u aan hem denkt,

het mensenkind dat u naar hem omziet?

6 U hebt hem bijna een god gemaakt,

hem gekroond met glans en glorie,

7 hem toevertrouwd het werk van uw handen
en alles aan zijn voeten gelegd:

8 schapen, geiten, al het vee,

en ook de dieren van het veld,

9 de vogels aan de hemel, de vissen in de zee

en alles wat trekt over de wegen der zeeën.

10 HEER, onze Heer,

hoe machtig is uw naam

op heel de aarde.

- Wat vind je het mooiste vers? Waarom?
- In vers 6 lees je over een opdracht die de mensen hebben. Welke is dat?
- Onderstreep waar het over Gods eer gaat.
- Leg uit dat de mens 'onderkoning' is.

Lesondersteuning

Visueel: Plaat uit de kinderbijbel van Adam en Eva in het paradijs. Of: Neem een spiegel(tje) mee waarin de jongere Gods schepping kan bekijken.

Opdrachten

- Als je naar de mens kijkt, kun je al een beetje zien hoe God is. Illustreer dit door uit plaatjes uit tijdschriften slechts een klein deel te knippen. De jongeren moeten dan raden uit welk groter geheel dit plaatje komt (bijv. alleen een oortje van een koffiekopje of een taartpuntje uit een wiel van een auto).
- Laat alle jongeren een foto van zichzelf meenemen en maak hier een collage van. Bedenk met elkaar een tekst erbij die aangeeft dat iedereen geschapen is naar Gods beeld en daarom goed is zoals hij of zij is.
- Lees samen HC zd 3 vr/antw 6. Waarom heeft God mensen geschapen? Geldt dat ook voor jou?
Begrijpt iedereen deze vr/antw? Praat er samen over (*voorbereiding op het leerwerk*).
- Zoek op in de les dat je 'geschapen naar Gods beeld' niet kunt vergelijken met een foto of afbeelding. Waarom eigenlijk niet?
- Bij het spel 'hints' worden termen gebruikt als: 'klinkt als...' of 'doet denken aan...'. Mensen doen in hun gedrag denken aan hun Schepper als zij leven naar zijn beeld. Bespreek dat met de opdracht en de tabel op de volgende pagina.

Als mens mag je het beeld van God vertonen, je doet denken aan je Schepper. Je stemt je gedrag als het ware af op wat God doet.

Een paar voorbeelden.

- Jij wilt eerlijk zijn, omdat God eerlijk is.
- Jij wilt een ruzie weer bijleggen. Je wilt de minste zijn en komt als eerste over de brug, omdat God ook zo naar jou heeft omgezien.
- Jij wilt zuinig zijn op de schepping omdat je weet dat het Gods werk is, hij maakte alles mooi en zorgt nog steeds voor alle leven.

Bedenk allemaal een voorbeeld waarin jij het beeld van God wilt vertonen. (NB: Eerst voorbeelden bedenken voordat je de tabel laat zien!)

Schrijf de voorbeelden op een groot vel. Gebruik daarbij de tabel:

God	mens
is rechtvaardig, eerlijk is liefde is schepper en onderhouder van de aarde is zorgzaam is betrouwbaar is wijs	<i>ik wil eerlijk zijn</i> <i>ik wil ruzies oplossen en anderen liefhebben</i> <i>ik wil zuinig zijn op de schepping</i>

Bespreek de voorbeelden. Geef bijv. aan wat jou een moeilijk voorbeeld lijkt en waarom. Je vertoont geen perfect beeld van God jammer genoeg. Bespreek de verschillen tussen God en de mensen. *God is schepper, hij is volmaakt en mensen zijn in hun gedrag zondig. God heeft de kracht en de macht om alles te kunnen, mensen schieten tekort.*

F. *Deze opzoekvraag heeft twee uitwerkingen.*

Een deel van de groep zoekt op hoe God Adam maakte, een ander deel hoe hij Eva schiep en een derde deel wat in Ps. 139 staat over de schepping van kinderen. Vertel in eigen woorden aan elkaar wat je gevonden hebt.

(1) *Leg uit dat God bijzondere aandacht besteedt aan het maken van mensen, zij zijn Zijn kunstwerk.* Praat er samen over wat het voor je betekent, dat God jou zo bijzonder maakte. Ben je waardevol voor hem? Besef je dat? Als je jezelf waardeloos voelt, hoe komt dat dan? Kijkt God daar ook zo tegenaan?

(2) Heeft het een betekenis dat Adam eerder geschapen is dan Eva? Lees samen 1 Tim. 2:13. *God geeft een rangorde aan, de man krijgt van hem een leidende, verantwoordelijke positie, gebruik evt. 1 Cor. 11:8-12.*

G. Vergelijk de geboorteadvertenties uit het Algemeen Dagblad of de Telegraaf met die uit het ND of RD. Wat vind je daarvan?

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: HC zd 3 vr/antw 6

Opdrachten om uit te kiezen:

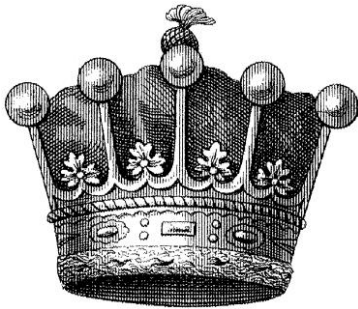
- Als kind van God mag je leven naar Gods beeld, je leven is een 'spiegel'. Onder je spiegel kun je bijvoorbeeld schrijven: 'Ik wil leven als beeld van God, daarom ben ik eerlijk'. Bedenk nog vier 'spiegelspreuken'.
- Ontwerp een geboortekaartje waarin je met eigen woorden Ps. 139 verwerkt.

.....wat zegt dit plaatje je over de les?.....

Handleiding 2.4 DE ENGELEN/DE DUIVEL

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Op. 12:7-12

Lesstof

De hemel en zijn bewoners

God heeft de hemel tot zijn troon gemaakt, Ps. 96:5. God woont daar met zijn dienstknechten de engelen. Het is daar volmaakt, schitterend, vol van glans en heerlijkheid, zonder enige zonde en zonder gebrek, vol van Gods majesteit (zie ook les 1.2).

De engelen

Engelen zijn schepselen van God. Ze zijn zijn knechten, boodschappers, dienaren. Er zijn heel veel engelen, de Bijbel spreekt over legioenen en tienduizenden duizendtallen. Zij vormen een hemelse legermacht, die strijdt tegen de duivel en de boze geesten. Engelen voeren Gods opdrachten uit, brengen zijn boodschap over en loven en prijzen hem. Zij hebben geen lichaam, zoals mensen, zij zijn geesten. Soms zijn ze zichtbaar voor mensen, als strijder of boodschapper. In de Bijbel staan beschrijvingen van hen met vleugels en een stralend uiterlijk. Niet alle engelen hebben dezelfde taken, zo zijn er cherubs en serafs. Van sommige engelen kennen we de naam. Gabriël is een boodschapper van God, Michaël een groot strijder. Elke dag zijn engelen actief, tot eer van God en ten dienste van zijn kinderen.

De duivel

In de hemel is rebellie geweest tegen Gods macht. De duivel is een engel, die in opstand is gekomen tegen God. Met hem zijn andere engelen afvallig geworden. De duivel en zijn boze geesten zijn dus verdorven engelen. De duivel heet ook wel Satan, vader van de leugen, de Boze, de verleider, de slang, Beëlzebul en de overste der boze geesten. De duivel heeft beperkte macht, namelijk alleen zover God het hem toestaat.

Na de zondeval kon de duivel in de hemel komen als aanklager, om God te herinneren aan zijn eigen woorden: wie mijn bevel overtreedt, zal sterven. Gods recht en betrouwbaarheid vereisten dat de straf op de zonde ook opgelegd zou worden. Nadat Jezus aan het kruis gestorven is voor alle zonden, is de duivel uit de hemel geworpen. De straf voor de zonde is door Jezus betaald en satan heeft geen recht van spreken meer. Hij kan nu nog op de aarde verleiden totdat Jezus terugkomt en de duivel definitief in de hel gestraft wordt. Het is de bedoeling van de duivel zoveel mogelijk kwaad aan te richten, Gods goede werk te bederven en te maken dat mensen van God afvallig worden door naar satan te luisteren.

Wat je wilt bereiken

- Weten dat de hemel Gods troon is en iets kunnen vertellen over de heerlijkheid van de hemel.
- De namen van enkele engelen kunnen noemen, en weten wat de taak van engelen is.
- Kunnen vertellen wie de duivel is en wat hij wil bereiken.
- Weten wat de macht van de duivel is en wat zijn positie is door de geschiedenis heen.
- Met Op. 12:7-12 kunnen vertellen over de strijd in de hemel.
- Iets kunnen zeggen over de duivel en engelen in je eigen leven.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 96, Gez. 27,33,34

Bijbel: Gen. 3:1-24, Job 1:6, Ps. 103:20, Jes. 6:1-4, Zach. 3:1, Luc. 10:18, Hebr. 1:14, 2 Petr. 2:4, Jud.:6, Op. 12, Op. 20:7-10

Belijdenis: NGB art. 12

Literatuur: C. Bijl, *Leren geloven*, p. 62-66, J. J. Arnold, *De engelen en wij*

Lesindeling

Bijbelstudie: Op. 12:7-12

7 Toen brak er oorlog uit in de hemel. Michaël en zijn engelen bonden de strijd aan met de draak. De draak en zijn engelen boden tegenstand 8 maar werden verslagen; sindsdien is er voor hen in de hemel geen plaats meer. 9 De grote draak werd op de aarde gegooid. Hij is de slang van weleer, die duivel of Satan wordt genoemd en die de hele wereld misleidt. Samen met zijn engelen werd hij op de aarde gegooid. 10 Toen hoorde ik een luide stem in de hemel zeggen: 'Nu zijn de redding, de macht en het koningschap van onze God werkelijkheid geworden,

en de heerschappij van zijn messias. Want de aanklager van onze broeders en zusters, die hen dag en nacht bij onze God aanklaagde, is ten val gebracht. 11 Zij hebben hem dankzij het bloed van het lam en dankzij hun getuigenis overwonnen. Zij waren niet aan het leven gehecht en hebben hun dood aanvaard. 12 Daarom: juich, hemel, en allen die daar wonen! Maar wee de aarde en de zee: de duivel is naar jullie afgedaald! Hij is woedend, want hij weet dat hij geen tijd te verliezen heeft.'

- Maak een tekening/schema van de oorlog. Laat zien welke partijen, waar vechten.
- Waardoor wordt de overwinning behaald?
- Maak een schema waarin je deze tekst weergeeft. Zet de strijdende partijen op een rijtje. Met pijlen geef je aan hoe de strijd afloopt. Je maakt twee praatwolken: 1. wat er in de hemel gezegd wordt (vs. 10), 2. wat er tegen de aarde gezegd wordt (vs. 12).

Lesondersteuning

Visueel: Platen met engelen en/of de strijd van de engelen in de hemel.

Visueel: Speel Op. 12:7-12 na met (Duplo of Lego)poppetjes.

Opdrachten

- Ken je meer verhalen waarin een engel of engelen voorkomen? Zoek deze verhalen op in de bijbel en zoek voor elk verhaal uit wat de taak van de engel(en) hier is. (O.a. *Gen. 16:7-9, Gen. 19:1-15, Gen. 21:17, Gen. 22:11-15, Gen. 32:2, Ex. 3:2, Ex. 14:19, Num. 22:22-35, Richt. 2:1-4, Richt. 6:11-22, Richt. 13:3, 2 Sam. 24:16-17, 1 Kon. 19:5-7, 2 Kon. 1:3-15, 2 Kon. 19:35, 1 Kron. 21:12-30, Dan. 6:23, Zach. 1-4, Mat. 4:11, Mat. 28:2-5, Luc. 1:11-18, Luc. 1:28-38, Hand. 5:19, Hand. 8:26, Hand. 12:7-10, Hand. 12:23. Taken: boodschapper, beschermer, bezorger van onheil, strijder, bevrijder, doder.*)
- Engelen worden op heel verschillende manieren afgebeeld. Zoek (in boeken, op internet) voorbeelden van verschillende soorten engelen en neem die mee naar de les. Bekijk ze met elkaar en bespreek welke afbeelding(en) de werkelijkheid het meest zullen benaderen, voor zover wij daar natuurlijk iets over kunnen zeggen.
- Zing samen Ps. 103:8 en 9 en lees HC zd 49 vr/antw 24. Welke taken van engelen kom je in deze psalm en in deze zondag tegen? *Gehoorzaam Gods wil doen, God loven, engelen doen gewillig en trouw hun werk, Gods boodschap doorgeven.* Zijn dat taken die mensen ook hebben? Doe jij je taak 'even gewillig en trouw als de engelen'? Neem je wel eens een voorbeeld aan hen? Hoe zou je dat kunnen doen?

- D. Inventariseer met elkaar wat je weet van de duivel. Bespreek daarna de goed/fout stellingen.
- De duivel is niet geschapen – goed/fout
 - De duivel is de god van het kwade – goed/fout
 - De duivel heeft een legermacht – goed/fout
 - God is betrouwbaar; als hij zegt dat wie van de boom eet, zal sterven, dan gebeurt dat ook – goed/fout
 - De duivel kan in de hemel komen, bijvoorbeeld om Job aan te klagen – goed/fout
 - De duivel heeft geen gelijk als hij Job aanklaagt – goed/fout
 - Sinds de dood van Jezus aan het kruis is de positie van de duivel grondig veranderd – goed/fout
 - De duivel mag nog steeds in de hemel komen – goed/fout
 - Niemand kan Gods kinderen nog aanklagen, de duivel ook niet – goed/fout
 - De duivel heeft gelijk als hij bij God jouw zonden gaat opsommen – goed/fout
 - De duivel is nog steeds erg gevaarlijk – goed/fout
- E. Lees samen 1 Petr. 5:8. Kun je hier voorbeelden bij bedenken? Hoe zou je je kunnen verweren? Gebruik eventueel ook Jak. 4:7.
- F. Lees een hoofdstuk voor uit *Brieven uit de hel* van C.S. Lewis en schrijf een vergelijkbaar stukje voor je groep of voor jezelf.
Lees Zach. 3:1-10. Maak er een samenspraak van, bedenk wat de duivel gezegd kan hebben en zoek op wat de Engel des Heren en God zeggen. Verdeel de rollen en lees het op. Bespreek dit gedeelte.

Thuis verder werken en/of toetsen

Opdrachten om uit te kiezen:

- Zoek informatie op over geloofsvervolging. Wat heeft de duivel daar mee te maken? En de engelen? (Ps. 91).
- Bedenk drie typisch duivelse verleidingen voor jezelf, en drie voor christenen in het algemeen.

De HEER – zijn troon staat vast in de hemel,
als koning heerst hij over alles.
Prijs de HEER, u die zijn boden bent,
sterke helden die doen wat hij zegt,
gehoorzaam aan het woord dat hij spreekt.
Prijs de HEER, hemelse machten,
dienaren die doen wat hem behaagt.
Prijs de HEER, al zijn schepselen,
prijs hem, overal in zijn rijk.
Prijs de HEER, mijn ziel.

Ps. 103:19-22

Handleiding 2.5 GOD HOUDT VAN ZIJN SCHEPPING

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Gen. 1:31, Gen. 3:8-9, Gen. 9:11, Gen. 19:29, Richt 2:18, Ps. 104:24-28, Joh 3:16

Lesstof

God is blij met zijn schepping

'God zag alles wat hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed', Gen. 1:31. God verheugt zich in alles wat hij gemaakt heeft, heel de aarde is gaaf en er is volmaakte harmonie in de schepping.

God is blij met de mensen

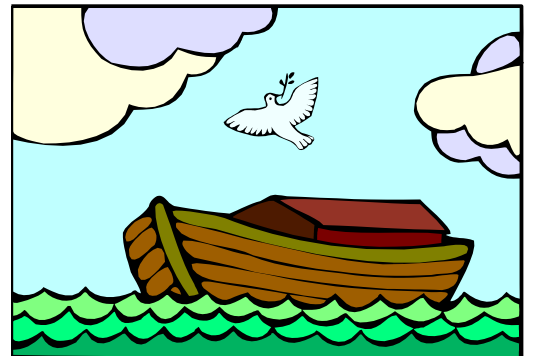
God heeft de mensen niet nodig, hij is niet afhankelijk van zijn schepping. Toch heeft God de mensen geschapen naar zijn beeld om zich te kunnen verblijden in de omgang met hen. God gaat graag met de mensen om, hij wandelt in de hof waar Adam en Eva wonen, Gen. 3:8.

God spreekt graag met de mensen

God spreekt met mensen. God zoekt voortdurend contact, door de mensen aan te spreken. Heel de Bijbel is vol van dat zoeken van de mensen door God. Hij wil niet zonder de mens als zijn 'gezelschap'.

God is zuinig op zijn schepping

God wil zijn schepping bewaren en onderhouden. Zelfs als de wereld verdorven wordt door de mensen, doet hij de schepping niet weg, Gen. 3:9 e.v. Na de zondvloed belooft God aan Noach en zijn kinderen dat hij de aarde in trouw zal gedenken, het 'Noachitisch verbond', Gen. 9:8-17. God blijft trouw aan de schepping en zoekt in liefde steeds weer een weg om met de wereld en de mensen verder te gaan. Dat doet hij ook door een einde te maken aan zonde en schuld door zijn Zoon te zenden. God maakt straks zelfs een nieuwe schepping (les 3.5).

Wat je wilt bereiken

- Met behulp van de bijbelteksten kunnen uitleggen dat God van mensen houdt en hen graag wil redden.
- In de Bijbel kunnen aanwijzen dat God steeds de mensen opzoekt en met hen wil spreken.
- Met het verhaal van de zondvloed kunnen uitleggen dat God zuinig is op zijn schepping.
- Kunnen aangeven wat het in je leven kan betekenen dat God trouw is aan zijn werk.
- Voorbeelden kunnen noemen hoe je zelf blij kunt zijn met God en zijn werk.
- De relatie kunnen uitleggen tussen Gods liefde voor de schepping en het werk van de Zoon.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Gez. 36

Bijbel: Gen. 1:31, Gen. 3:9-24, Gen. 9:8-17

Lesindeling

Bijbelstudie: Lees ieder een van deze teksten voor.

Gen. 1:31

31 God keek naar alles wat hij had gemaakt en zag dat het zeer goed was. Het werd avond en het werd morgen. De zesde dag.

Gen. 3:8,9

8 Toen de mens en zijn vrouw God, de HEER, in de koelte van de avondwind door de tuin hoorden wandelen, verborgen zij zich voor hem tussen de bomen. 9 Maar God, de HEER, riep de mens: 'Waar ben je?'

Gen. 9:11

11 Deze belofte doe ik jullie: nooit weer zal alles wat leeft door het water van een vloed worden uitgeroeid, nooit weer zal er een zondvloed komen om de aarde te vernietigen.

Gen. 19:29

29 Toen God de steden wegvaagde waar Lot had gewoond, liet hij Lot aan de ondergang ontkomen. Zo hield God, toen hij de steden in de vallei verwoestte, rekening met Abraham.

Richt. 2:18

18 Steeds wanneer de HEER een rechter liet optreden, stond hij die bij. Want wanneer het volk zuchtte onder het juk van onderdrukkers, kreeg de HEER medelijden en verlostte hij hen van hun vijanden zolang die rechter leefde.

Ps. 104:24-28

24 Hoe talrijk zijn uw werken, HEER. Alles hebt u met wijsheid gemaakt, vol van uw schepselen is de aarde.

25 Zie hoe wijd de zee zich uitstrekt. Daar wemelt het, zonder tal, van dieren, klein en groot.

26 Daar bewegen de schepen zich voort, daar gaat Leviatan, door u gemaakt om ermee te spelen.

27 En allen zien ernaar uit dat u brood geeft, op de juiste tijd.

28 Geeft u het, dan doen zij zich te goed, opent zich uw hand, dan worden zij verzadigd.

Joh. 3:16

16 Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

- Hoe laat jouw tekst zien dat God van zijn schepping houdt?
- Welke tekst vind jij het mooist? Waarom?
- Zou je zelf een andere tekst of verhaal uit de bijbel kunnen noemen waarin je ziet dat God van zijn schepping en van de mensen houdt?

Lesondersteuning

Visueel: Plaat van de ark en Noach en de dieren, plaat van de regenboog.

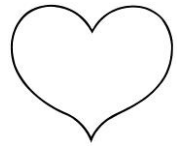
Ervaring: Neem een kopje of bord mee dat gebroken is en dat je gaat lijmen. Laat zien dat je dit kopje/bord waardevol vindt, en dat je het er niet bij laat zitten dat het kapot is. Zo houdt God van zijn schepping en redt hij die schepping uit de zonde: ook jou.

Ervaring: Zorg dat voor de jongeren bij binnenkomst duidelijk is dat ze heel erg welkom zijn: leg kaartjes op de stoelen: 'wat fijn dat je er bent!', zet wat lekkers neer, hang een slinger op, enz. Praat erover dat de jongeren welkom zijn, dat God van ze houdt. *Zie ook de vragen bij de bijbelstudie.*

Opdrachten

- A. Laat de jongeren hun eigen naam op een vel papier schrijven plus de namen van vier andere mensen. Stel daarna de vraag welke van deze mensen God wil redden en praat erover hoe God iedereen wil redden, ook als de namen van Hitler of Mugabe op zo'n lijstje zouden voorkomen.
- B. Zorg voor plaatjes van de ark/kinderboekjes over Noach. Welke indruk maken ze op jou? Zie je in de afbeeldingen nog iets van straf? Of van de ernst van zonde? Of van de liefde van God? Past een romantische afbeelding wel bij dit verhaal? *Bespreek dat je in de zondvloed juist Gods liefde ziet. Hij accepteert het kwaad niet, maar geeft ook redding, kijk maar naar Noach.*

- C. Bekijk een 'glossy' tijdschrift. Welk beeld krijg je van deze wereld? Past dat bij Gods kijk op de wereld? Lees samen Mat. 24:37-38. Ben je blij dat God een andere aarde wil? Waarom? *Bespreek dat Gods liefde blijkt in de tijdige waarschuwing van zondaars en in de redding van zondaars door Jezus.*

Is het logisch dat God van deze schepping houdt als je kijkt naar alle kwaad? Houdt God ook van jou? Hoe merk je dat? God heeft een heel hoge prijs betaald voor de redding van mensen, besef je dat hij dat ook voor jou deed? Laat je je door God vinden? Wil je zelf horen van zijn redding? Vertel je het ook door?

- D. De wereld wordt verdorven door de mensen. Zoek hiervan concrete voorbeelden uit de krant. Toch heeft God beloofd voor zijn schepping te zorgen, deze te bewaren en te onderhouden. Zie je dat ook terug in de krant? Bedenk een bericht om te plaatsen, waaruit blijkt dat God bewaart en onderhoudt.

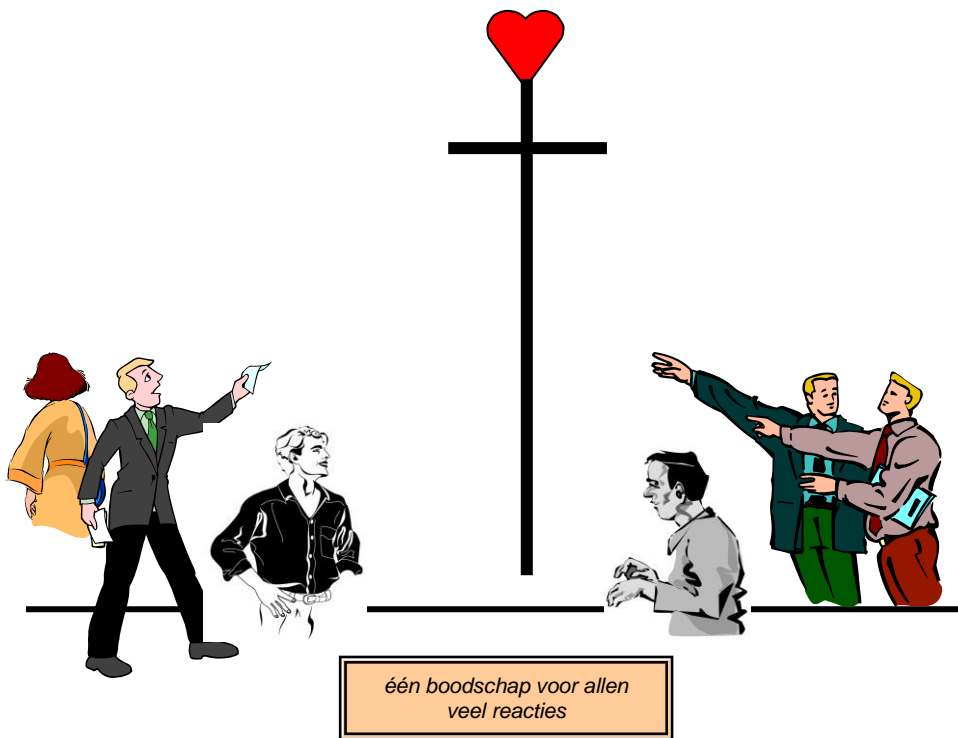
- E. Kijk nog even in voorgaande lessen of iets bleef liggen wat je nog graag wilt behandelen.

Thuis verder werken en/of toetsen

- Bekijk de cartoon en schrijf er een berichtje bij voor een jongerentijdschrift.
- Welke les was dit blok jouw favoriete les? Mail aan je groep welke het is en waarom.

Cartoon

In het kruis zien we de liefde van God voor mensen. Daarbij staan diverse figuren met heel eigen reacties en emoties. Wat is hun reactie? Door welke word jij aangesproken en waarom? Schrijf een korte tekst bij de cartoon.

Lied

Vind je dat onderstaand lied bij de les past?
Zoek nog 2 liederen bij deze les of..... maak zelf een lied!

Hoor

*de vogels zingen weer
wat doe jij, wat doe jij?
Samen danken zij de Heer
wat doe jij?*

*Dank de Heer voor elke dag
die je van hem leven mag.
Vogels doen dat telkens weer
wat doe jij?
E&R 436*

Blok 3 God is Koning

Intro blok 3

Dit blok heeft als titel **God is Koning** en hoort in de rubriek 'Wie is God?'. Het is ook het laatste blok in deze rubriek. Het gaat over Gods koninklijke macht, zijn regering en zijn plan voor nu en voor de toekomst.

Les 1 gaat over wat Gods **almacht** betekent. Verder over Gods **vijand** de duivel en zijn macht. Het loopt God niet uit de hand, want hij is en blijft koning.

Les 2 gaat over **Gods plan en Gods regering**. De jongeren leren het begrip voorzienigheid. Je praat over de wil van God en jouw eigen leven.

Les 3 is een les over God en het **lijden**. Waarom is er zoveel lijden? Je legt uit dat het lijden het gevolg is van de zonde. God kan er een bedoeling mee hebben, maar er blijven veel vragen. Je leert de jongeren te vertrouwen op hun Vader, omdat God zijn kinderen nooit loslaat.

Les 4 behandelt Gods **strijd tegen het kwaad**. God maakt er een einde aan, want de duivel wordt overwonnen en goddeloze mensen worden gestraft. Alle zonde zal verdwijnen. Dat zal gebeuren tijdens het laatste oordeel.

Les 5 heet 'God maakt **alles nieuw**'. God maakt een nieuw begin met vernieuwde mensen in een vernieuwde wereld.

Gebruik bij de lesvoorbereidingen ook de lessen voor de jongeren (de beeld- en/of de tekstversie).
Op de website www.geloofnu.nl zijn extra opdrachten te vinden, met name bedoeld voor jongeren die werken met de beeldversie. Mocht je zelf een originele opdracht hebben gebruikt bij deze les, dan willen wij die graag opnemen op onze website. Zie www.geloofnu.nl voor meer informatie.

Handleiding 3.1 HET LOOPT GOD NIET UIT DE HAND

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Ps. 145

Lesstof

God is en blijft Koning

God is Koning over heel zijn schepping vanaf het begin en ook na de zondeval blijft hij als Koning regeren. Er zijn veel psalmen die God bezingen in zijn koninklijke heerschappij. Heel de geschiedenis door bouwt God aan zijn Koninkrijk en gaat hij zijn heerschappij over alles herstellen totdat de macht en de invloed van de duivel en de zonde volledig verbroken is.

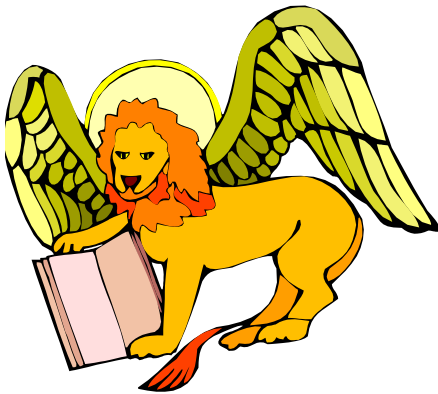

Gods vijanden

De grote vijand van God is de duivel, met zijn engelen. De duivel is niet 'een soort god' tegenover God, maar een slecht geworden schepsel (zie ook les 2.4). De duivel en de boze geesten hebben grote macht gekregen, veel mensen zijn in de macht van de duivel. Ook kan de duivel veel dingen *gebruiken* om de mensen in zijn macht te houden of te krijgen. Alle mensen op aarde, ook wij, staan onder de invloed van de duivel en het kwaad.

Gods almacht

God is almachtig, in alles heeft hij het voor het zeggen. Hij bereikt altijd alles wat hij wil. Nooit worden vijanden hem te sterk. Hij heeft de kracht en de macht om zijn doel te bereiken. Alles wat bestaat is door hem gemaakt en voorzover de duivel en het kwade macht hebben, is dat omdat hij dat toelaat.

Wat je wilt bereiken

- Kunnen uitleggen wat het betekent dat God almachtig is.
- Iets kunnen vertellen over de macht van de duivel.
- In de schepping, maatschappij en eigen leven voorbeelden kunnen aanwijzen van Gods regeren.
- Aan de hand van Ps. 145 kunnen vertellen over God als Koning.
- Vertellen hoe je de Here God als Koning eert.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 145, Ps. 99, E&R 155

Bijbel: Job 1:12, Job 2:6, Ps. 33, Ps. 145, 1 Petr. 5:8

Belijdenis: HC zd 48 vr/antw 123, HC zd 52 vr/antw 128

Literatuur: E. Brink, *Het Woord vooraf*, p. 59-63

Lesindeling

Bijbelstudie: Ps. 145

1 Een loflied van David.

U, mijn God en koning, wil ik roemen,
uw naam prijzen tot in eeuwigheid.

2 Elke dag opnieuw wil ik u prijzen,
uw naam loven tot in eeuwigheid:

3 'Groot is de HEER, hem komt alle lof toe,
zijn grootheid is niet te doorgronden.'

4 Laat geslacht na geslacht van uw schepping verhalen,
uw machtige daden verkondigen.

5 Laten zij spreken over de glorie van uw majesteit,
ook ik wil uw wonderen bekendmaken.

6 Laten zij getuigen van uw geduchte daden,
ook ik wil van uw grootheid vertellen.

7 Laten zij de roem van uw goedheid verbreiden,
uw gerechtigheid luid bezingen:

8 'Genadig en liefdevol is de HEER,
hij blijft geduldig en groot is zijn trouw.'

9 Goed is de HEER voor alles en allen,
hij ontfermt zich over heel zijn schepping.'

10 Laten al uw schepselen u loven, HEER,
en uw getrouwen u prijzen.

11 Laten zij getuigen van de luister van uw koningschap,
spreken over uw machtige werken,

12 aan de stervelingen uw machtige daden verkondigen,
de glorie en de glans van uw koningschap:

13 'Uw koningschap omspant de eeuwen,
uw heerschappij omvat alle geslachten.'

14 'Een steun is de HEER voor wie is gevallen,
wie gebukt gaat richt hij op.'

15 Allen zien hoopvol naar u uit,
u geeft brood, op de juiste tijd.

16 Gul is uw hand geopend,
u vervult het verlangen van alles wat leeft.

17 Rechtvaardig is de HEER in alles wat hij doet,
zijn schepselen blijft hij trouw.

18 Allen die hem aanroepen is de HEER nabij,
die hem roepen in vast vertrouwen.

19 Hij vervult het verlangen van wie hem eren,
hij hoort hun klacht en komt te hulp.

20 De HEER waakt over wie hem liefhebben,
maar wie hem afwijzen, vaagt hij weg.'

21 Laat zó mijn mond de lof spreken van de HEER,
en alles wat leeft zijn heilige naam prijzen,
tot in eeuwigheid.

- Vers 8,9 13-20: Wat doet de Koning? Hoe is hij, welke eigenschappen van hem staan hier? *Leg het begrip 'almacht' uit, o.a. met vers 3-7 en 11-13.*
- Zoek op en streep aan in welke verzen het woord roemen, loven of prijzen staat.
- Welke opdracht lees je in vers 21? Wanneer doe jij dit?

Almighty God

Lesondersteuning

Auditief: Laat een mooi lied horen over de koning.

Auditief: Zing eerst samen het Wilhelmus (voor de Nederlandse koningin) en daarna een lied voor de hemelse Koning.

Visueel: Zoek (in de bibliotheek) een boek uit over koninklijke pracht en praal en laat dat zien. Of een boek met natuurplaten en bekijk dat samen. Gebruik dit om iets te laten zien van de majesteit van beide en te praten over het verschil tussen een aardse koning en onze hemelse Koning.

Opdrachten

- Schrijf naar aanleiding van vs. 2 van Ps. 145 volgende week op elke dag iets op waarvoor je God wilt prijzen.
Beeldversie: Het lied van David noemt elke dag om goede dingen over God te zeggen. Maak een lijstje met de dagen van de week, waarop de jongere elke dag iets goeds kan (laten) invullen om over God te zeggen (gebruik voor de weekagenda eventueel de picto's uit de database).
- Neem de krant en kruis met blauw aan in welk bericht je de koningsmacht van God kunt zien. Kruis met een rood aan waar je werk van de duivel ziet. Zijn er onderwerpen waar de duivel niets mee te maken heeft? Is er iets waar God niets over te zeggen heeft? Wie is er machtiger? Hoe weet je dat? Gebruik Ps. 29, Ps. 93, Mat. 6:25 e.v., 1 Petr. 5:8 e.a. *Uitleggen dat de duivel niet 'een soort god' tegenover God is, maar een slecht geworden schepsel. God blijft als Koning heersen.*
- God is Koning en heerst almachtig over hemel en aarde, tegelijk heeft de duivel grote invloed. Zijn doel is het goede van God kapot te maken en mensen bij God vandaan te trekken. Hieronder staan een aantal onderwerpen. Vul in hoe sterk je Gods regering merkt of de invloed van de duivel merkt (veel – matig - weinig - helemaal niet).
Vul de lijst aan met dingen die je vandaag gedaan hebt of morgen van plan bent.

	Hoe sterk merk je Gods regering?	Hoe veel merk je van de invloed van de duivel?
je eten		
de reis naar school		
de ruzie met je broer		
je verlangen naar een goede vriend		
de pen die je van je klasgenoot 'leende'		
de ziekte van je buurvrouw		
je ouders		
je bijbeltje		
de mentorgroep		
je kleding		
het weer		

Leg je antwoorden uit of vergelijk met je buurman. Wie is er machtiger in jouw leven? Hoe weet je dat? Wie wil je dat de machtigste in je leven is?

Je hebt de tabel ingevuld voor zover je zelf de invloed van Gods regering of van de duivel merkte. Wat zegt de Bijbel over de macht van God en de invloed van de duivel bij deze onderwerpen?

Leg uit dat de duivel macht heeft voor zover God het hem toelaat. En dat God je helpt strijden tegen de duivel door zijn Geest, bidden!

Als je merkt dat de jongeren moeite hebben met het concreet aanwijzen van Gods regering en de invloed van de duivel, ga daar dan dieper op in. Kies eventueel een paar items om uit te werken, bedenk er samen ook bijbelse voorbeelden bij.

- D. Gebruik de goed/kwaadcartoons op de volgende pagina. Praat samen door over de vraag: Is God de Koning van je leven? Hoe kun je hem eren als Koning? Zoek samen een psalm die Gods koningsmacht bezingt en zing daaruit.
- E. Schrijf onder elkaar wat David zegt over God in 1 Kron. 29:10-13 (zie ook de les). Zoek daar een lied bij en zing het samen.
- F. In de les worden een paar gelijkenissen genoemd die over het Koninkrijk van God gaan. Welke? Zoek er zelf in je bijbeltje nog één op en bespreek hem samen. Wat zegt deze gelijkenis over het koninkrijk van God?

Thuis verder werken en/of toetsen

Opdrachten om uit te kiezen:

- Lees Ps. 146 en bekijk hoe je daarin de koningsmacht van God ziet. Schrijf een kort krantenbericht over de Koning van de hemel en/of maak een gedicht over een stukje van Ps. 146.
- Bedenk twee manieren hoe jij zelf je Koning in de hemel kunt eren. Doe in ieder geval één daarvan zelf en vertel daar de volgende keer over.

Bij opdracht D

Goed en kwaad

Vier schema's over de verhouding tussen goed en kwaad op aarde. Wat vind je er goed aan? Wat niet? Kun je zelf nog een andere bedenken? Hoe zit het echt?

Handleiding 3.2 GODS PLAN EN GODS REGERING

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Gen. 45:1-8

Lesstof

Gods grote plan

Gods regeringsbeleid is doelgericht. In zijn eeuwige raad heeft hij al vóór de schepping alles wat hij wilde laten gebeuren vastgelegd (Mat. 10:29-30, Ef. 1:11). Zoals hij het wil zal het gebeuren.

Gods voorzienigheid

Gods voorzienigheid is de kracht, waarmee hij zijn plan met heel de schepping uitvoert. Voortdurend werkt God naar het doel dat hij zelf heeft vastgesteld. Het is niet het toeval dat regeert in ons leven, maar de vaderhand van God, die alles voor zijn kinderen doet meewerken ten goede, HC zd 10, v/a 27.

Wat wil God?

In Gods plan is ook de zonde opgenomen (zie ook les 3.3). Toch kun je niet zeggen dat God het slechte wil. Hij is immers goed en een bron van al het goede!

Wij kennen niet het hele plan van God. Wat wij niet weten, dat is de *verborgen wil* van God. We leren wel delen van Gods plan kennen, door wat God er zelf van vertelt in de Bijbel en door wat we zien gebeuren in de geschiedenis en ons eigen leven.

De *geopenbaarde wil* van God, dat is zijn wet. Hij wil dat wij hem van harte liefhebben en dat wij onze naaste liefhebben als onszelf.

Waarom nog bidden?

Als alles al vastligt in Gods plan, helpt bidden dan nog? God luistert werkelijk naar zijn kinderen. Hij is een Vader, die persoonlijk en hartelijk met zijn kinderen omgaat. Zijn onwrikbaar plan en zijn vaderlijke liefde strijden niet met elkaar. Als een Vader luistert hij naar het gebed van zijn kind. In zijn almacht kan hij geven wat we vragen en in zijn wijsheid geeft hij wat goed voor ons is.

Wat je wilt bereiken

- Kunnen uitleggen wat bedoeld wordt met Gods voorzienigheid.
- Iets van Gods plan met de wereld kunnen aanwijzen in de Bijbel.
- In de geschiedenis van Jozef de lesstof kunnen toepassen.
- De termen geopenbaarde en verborgen wil van God begrijpen en kunnen plaatsen in eigen leven.
- Aangeven hoe je in je leven het vertrouwen op Gods goede zorg kunt laten zien.
- Kennen: HC zd 10 vr/antw 28.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

...die wolken, lucht en
winden
wijst spoor en loop en
baan
zal ook wel wegen
vinden
waarlangs mijn voet
kan gaan...

Handvat voor de leider

zingen: Ps 31:1,2, Ps 89:6,7,8, E&R 176

bijbel: Ps. 104, Ps. 107, Mat. 10:29-30, Ef. 1:3-14, Rom. 8:18-19

belijdenis: NGB art 13, HC zd 9 vr/antw 26, HC zd 10 vr/antw 27, 28

literatuur: C. Bijl, *Leren geloven*, p. 67-71, C. Bijl, *Wat het geloof verwacht*, p. 25-31; E. Brink, *Het Woord vooraf*, p. 59-63

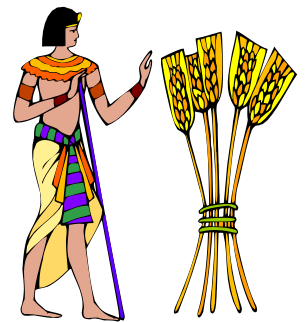
Lesindeling

Bijbelstudie: Gen. 45:1-8

1 Toen kon Jozef zich niet langer goed houden tegenover allen die daar bij hem waren. 'Laat iedereen weggaan!' riep hij. Zo was er niemand bij toen Jozef zijn broers vertelde wie hij was. 2 Hij barstte in tranen uit en huilde zo luid dat de Egyptenaren het hoorden en dat het ook in het paleis van de farao te horen was. 3 Hij zei tegen zijn broers: 'Ik ben het, Jozef! Leeft mijn vader nog?' Zijn broers waren niet in staat antwoord te geven, ze waren verlamd van schrik. 4 'Kom toch dichterbij,' zei Jozef tegen hen, en daarop gingen ze dicht naar hem toe. 'Ik ben Jozef,' zei hij, 'jullie broer, die jullie verkocht hebben en die naar Egypte is meegevoerd.

5 Maar wees niet bang en maak jezelf geen verwijten dat jullie mij verkocht hebben en dat ik hier ben terechtgekomen, want God heeft mij voor jullie uit gestuurd om jullie leven te redden. 6 De hongersnood teistert het land nu al twee jaar, en ook de komende vijf jaar zal er niet geploegd of geoogst worden. 7 God heeft mij voor jullie uit gestuurd om jullie voortbestaan op aarde veilig te stellen; zo wilde hij veel levens redden. 8 Niet jullie hebben mij dus hierheen gestuurd maar God; door hem ben ik de belangrijkste raadsman van de farao geworden, de bestuurder van zijn hele hof en heerser over heel Egypte.

- God heeft een plan met zijn volk (hier nog het gezin van Jakob). Welk plan is het?
- Wie hebben Jozef naar Egypte gestuurd? Onderstreep wat Jozef daar drie keer over zegt.
- Waarom wilde God dat Jozef naar Egypte ging?
- Wist Jozef van Gods plan toen hij in de put of in de gevangenis zat?
- Hoe denk je dat Jozef zich door die moeilijke tijden heen sloeg?

Lesondersteuning

Visueel/inleven: Speel het verhaal van Jozef na als rollenspel. Of: vertel het al spelend met hulp van poppetjes.

Visueel: Gebruik platen uit de kijkbijbel/startbijbel enz.

Auditief: Zorg voor een CD met het liedje *Jozef zoekt zijn grote broers*, Hannah Lam.

Tip: vraag ouders vooraf het verhaal van Jozef thuis te lezen (in de kinderbijbel).

Opdrachten

- A. Aan de hand van set kaarten (zie volgende pagina) spreken over Gods plan met de wereld. Wanneer de set op volgorde ligt, doen alsof je in de tijd van Jozef leeft. Welke kaarten kun je nog niet weten? Draai die om. *Je kunt er nu samen over praten dat Jozef niet alles wist, maar wel vertrouwen kon op Gods plan. Hij had immers beloofd het volk van Abraham groot te maken en te zegenen. Waar Jozef op vertrouwd is ook uit gekomen. Leg uit dat Gods plan verborgen is, en dat wij er alleen delen van leren kennen in de gebeurtenissen. Tegelijk is Gods wil duidelijk, die kennen we uit zijn wet.*
- B. Welk plan heeft God met jou? Ken je zelf alle 'kaarten' van je leven? Draai eens de kaarten om die jij zelf nog niet kent. Maakt je dat onzeker? Kun je juist vertrouwen omdat God een plan heeft?
Het begrip voorzienigheid uitleggen. God laat door zijn kracht alles meewerken ten goede voor zijn kinderen. Uitleggen dat God niet de ver-afstaande Machtige is, maar dat hij onze Vader is in Christus, Vader doet alles ten goede meewerken.
Deze opdracht voor de beeldversie: Maak kaartjes met afbeeldingen van gebeurtenissen uit het leven van de jongere. (Afbeeldingen uit tijdschriften of van internet gebruiken, denk ook aan foto's van de jongere zelf!) Laat ze op de goede volgorde leggen. Maak een scheiding tussen de gebeurtenissen die al geweest zijn en die nog komen. *Bespreek dat God een plan met je leven heeft. Een stuk van dat plan zie je al (de kaarten links). De rest gaat zeker ook goed komen want God zorgt er immers voor. Het is zijn plan met je leven!*
- C. HC zd 10 v/a 28 lezen en doorspreken. Streep de drie belangrijkste woorden aan. Leer het rijtje 'geduld – dankbaarheid – vast vertrouwen' vast aan. Zoek uit welk deel van deze vr/antw geldt voor verleden, heden of toekomst. *Leg uit dat heel de Bijbel en dingen uit je eigen leven je kunnen helpen om nog meer te vertrouwen op je Vader. Hij heeft al zo vaak bewezen betrouwbaar te zijn!*

- D. Lees Est. 4:13-14 en vergelijk dat met de geschiedenis van Jozef. Kun je Gods plan aanwijzen?
- E. Sommige gelovige mensen maken veel verdriet mee en zeggen achteraf: 'Het is goed voor mij geweest'. Ken je zo iemand? Begrijp je dat? Vergelijk dat eens met HC 10 v/a 27. Heb je zelf ook zulke ervaringen?

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: HC 10, v/a 28

Opdrachten om uit te kiezen

- Schrijf eens vijf dingen op uit je leven waarin je Gods zorg voor jou kunt zien.
- Lees in de les het voorbeeld van Michelangelo. Kun je zelf nog een voorbeeld bedenken?
- Hoe kun je deze week aan God laten zien dat je vertrouwt op zijn goede zorg? Bedenk het, vertel erover volgende keer en doe het ook!

Bij opdracht A (voor de leider)

De bedoeling is dat je een flinke stapel kaarten/briefjes maakt die gaan over Gods plan met de wereld, zoals dat in de Bijbel staat (zie onder). Schud ze door elkaar.

De jongeren moeten de kaarten op tafel in de goede volgorde leggen. Samen kun je dan spreken over de 'heilsgeschiedenis' en Gods plan met de wereld. *Wijs aan dat er momenten van belofte zijn, zoals de moederbelofte of de profetie van Micha, en momenten van vervulling van de belofte. Zie je wel dat echt gebeurt wat God van plan is?*

Eventueel laat je de jongeren ook zelf extra kaarten bijmaken over een mooi bijbelverhaal of een gebeurtenis uit eigen leven.

Ga verder met de vervolgoopdracht: "doe alsof je in de tijd van Jozef leeft". Welke kaarten kun je nog niet weten? Draai die om. Je kunt nu spreken over Gods verborgen plan en de openbaring daarvan in de tijd. Benadruk dat je het plan niet (volledig) weet, maar dat je God vertrouwen kunt. Zijn plan is goed (1), hij heeft de macht om het uit te voeren (2), en hij wil het doen als onze Vader (3).

Draai alle kaarten weer zichtbaar en kijk nu welke kaarten jij al wel weet en welke nog niet. Wat weten wij al veel van Gods plannen met de wereld! Ben je zelf onzeker omdat er nog kaarten op de kop liggen voor jou? Wat weet je wel zeker? Kun je op God vertrouwen als je achterom kijkt naar de kaarten die wel zichtbaar zijn?

De kaarten: (de tekst van de kaartjes, op volgorde)

- God spreekt en er is licht
- God scheidt zon maan en sterren
- Uit stof maakt God de mens
- De slang spreekt tot Adam en Eva
- Adam en Eva zondigen
- God geeft de moederbelofte aan Eva
- Abraham gaat op reis omdat God hem roept
- God belooft Abraham een zoon en later een heel volk
- Jozef droomt over zon, maan en sterren.
- Jozef wordt verkocht aan handelaars
- Jozef wordt onderkoning
- De broers buigen voor Jozef
- Jozef geeft zijn familie eten
- Mozes ligt in het biezen mandje
- Mozes leidt het volk uit Egypte naar de Sinai
- God geeft zijn wet
- David, de herdersjongen uit Bethlehem wordt tot koning gezalfd
- Micha voorspelt dat de Messias in Bethlehem geboren wordt.
- Jezus wordt als kind geboren in Bethlehem
- Jezus sterft aan het kruis voor de zonde
- Jezus staat op uit de doden en gaat als Koning naar de hemel
- Jezus geeft het bevel: Gaat heen, vertelt de volken van mijn heil en doopt hen in de naam van Vader, Zoon en Geest.
- Zendelingen als Willibrordt en Bonifacius vertellen Gods Woord in Nederland
- Jij wordt in de kerk gedoopt
- Je haalt je diploma voor school
- Je doet belijdenis van je geloof
- Je krijgt een leuke baan
- Je trouwt en krijgt kinderen
- Jezus komt terug en roept zijn volk tot zich
- God oordeelt over alle mensen, de gelovigen en de ongelovigen
- Eeuwig mogen Gods kinderen bij hem zijn

Handleiding 3.3 GOD EN HET LIJDEN

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Joh. 9:1-3, 32-39

Lesstof

Waarom zoveel lijden?

Er is in deze wereld veel leed: oorlogen, honger, ziekte, natuurrampen enz. Ook leed dat mensen elkaar aandoen, zoals geweld, haat, jaloezie, misbruik, verkrachting, doodslag. Soms vragen mensen zich af: Waarom laat God dit kwaad toe? Sommige mensen vinden het moeilijk te begrijpen, ze vertrouwen God niet en willen niet meer in hem geloven.

Gevolg van de zonde

De oorsprong van het lijden is de zonde. Door de ongehoorzaamheid aan Gods gebod is zonde, ziekte en dood in zijn goede schepping gekomen, daarin worden Gods straf en vloek zichtbaar. Zonder God blijft er geen goed over, Ps. 32 zegt: 'wie God verlaat heeft smart op smart te vrezin'. De hele schepping zucht onder de gevolgen van de zondeval, de harmonie tussen God en de mensen, tussen de mensen onderling, tussen de mensen en de schepping is verstoord.

Wat bedoelt God met het lijden?

Waarom is er zoveel lijden, en moeten ook Gods kinderen lijden? Wat is de zin ervan? Niet altijd is er voor mensen een duidelijk antwoord waarom juist op dat moment of bij die persoon er zoveel leed is. Soms is lijden duidelijk een straf op concrete zonde, of een waarschuwing van God dat mensen hem moeten dienen. Het kan ook een beproeving van het geloof zijn. Lijden kan zelfs dienen tot verheerlijking van God. Er kunnen veel vragen over blijven, omdat wij God niet kunnen begrijpen. Dat moet ons bescheiden maken. Gods wijsheid is groter dan onze vragen.

En toch vertrouwen!

In al het lijden hebben gelovigen deze grote zekerheid: God laat zijn kinderen nooit los. Hij is niet uit op hun ondergang, maar doet alles meewerken ten goede. Hij is immers een goede Vader voor zijn kinderen! Zie ook het doopsformulier onder ten tweede: 'wanneer wij gedoopt worden in de naam van de Vader ...' (zie ook les 1.3 en 2.1).

Wat je wilt bereiken

- De oorzaak van het lijden kennen en het kunnen uitleggen bij een eigentijdse situatie.
- Aan de hand van de geschiedenis van de blindgeborene kunnen vertellen wat het doel van lijden kan zijn.
- Verschillende bedoelingen weten die God met lijden kan hebben en voorbeelden kunnen noemen.
- Weten wat je doop in naam van de Vader betekent als je lijden moet.
- Kennen HC zd 10 vr/antw 28.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 32:1,2,3, Ps. 73:9,10,11, E&R 56

Bijbel: Gen. 3, Gen. 45:5, Job, Ps. 103:10, Luc. 13:4,5, Joh. 9:3, Rom. 5:3-4, Rom. 8:18-39

Belijdenis: HC zd 10 vr/antw 28

Literatuur: C. Bijl, *Leren geloven*, p. 67-71, C. Bijl, *Wat het geloof verwacht*, p. 25-31, E. Brink, *Het Woord vooraf*, p. 59-63

Lesindeling

Bijbelstudie: Joh 9:1-3 + 32-39 Leider licht tussenliggend gedeelte toe.

1 In het voorbijgaan zag Jezus iemand die al vanaf zijn geboorte blind was. 2 Zijn leerlingen vroegen: 'Rabbi, hoe komt het dat hij blind was toen hij geboren werd? Heeft hij zelf gezondigd of zijn ouders?' 3 'Hij niet en zijn ouders ook niet,' was het antwoord van Jezus, 'maar Gods werk moet door hem zichtbaar worden.

32 Dat de ogen van iemand die blind geboren is geopend worden – dat is nog nooit vertoond! 33 Als die man niet van God kwam, zou hij dit toch niet hebben kunnen doen?'

34 Toen riepen ze: 'Jij, sinds je geboorte een en al zonde, wil jij ons de les lezen?' En ze joegen hem weg. 35 Jezus hoorde dat en zocht hem op. Hij vroeg: 'Geloof u in de Mensenzoon?' 36 'Als ik wist wie het was, heer, zou ik in hem geloven,' zei hij. 37 'U kijkt naar hem en u spreekt met hem,' zei Jezus. 38 Toen zei de man: 'Ik geloof, Heer,' en hij boog zich voor Jezus neer. 39 Jezus zei: 'Ik ben in de wereld gekomen om het oordeel te vellen. Dan zullen zij die niet zien, zien en zij die zien, zullen blind worden.'

Vers 1-3:

- Hoe lijdt deze man?
- Hoe komt dat volgens de discipelen?
- Wat zegt Jezus ervan?

Vers 32-39:

Op welke twee manieren zie je Gods werk in dit verhaal? (*de genezing zelf + geloof*)

Lesondersteuning:

Visueel: Ondersteun het verhaal van de blinde man met platen uit de kinderbijbel.

Auditief: Zing samen het lied *Je hoeft niet bang te zijn* (E&R 245) en praat daarover door.

Opdrachten

A. Bedenk welk lijden je in je eigen omgeving hebt meegemaakt/meemaakt (denk aan kinderen die ziek zijn, in een rolstoel zitten, gescheiden ouders en helaas vast veel meer). Ervaar je dat God hierin voor je zorgt, je troost, kracht geeft? Schrijf of teken deze dingen op een briefje en bid er samen voor.

B. De gevolgen van de zondeval zijn zichtbaar:

1. tussen God en de mensen;
2. tussen de mensen onderling en;
3. in de schepping.

Zet deze voorbeelden in de goede categorie in onderstaande tabel: jaloersheid, angst voor God, moord, olieramp, griep, vloeken, onkruid tussen het goede graan, dementie van oma, ondankbaarheid. Vul de lijst aan met eigen voorbeelden. Gebruik ook voorbeelden uit de Bijbel.

verstoring van de verhouding tussen God en mens	onvrede tussen mensen onderling	gevolgen in de schepping

Bespreek vervolgens hoe je aankijkt tegen deze disharmonie/dit lijden. Wiens schuld is het? Wat kun jij er aan doen? Wat kan God er aan doen?

- C. Zoek op in het doopformulier wat het betekent dat je in naam van de Vader bent gedoopt. Wat betekent dat voor je als je ziek wordt/een ongeluk krijgt enz.? Zijn daarmee alle vragen opgelost?

- D. Rollenspel: Gesprek tussen een gelovige en een niet-gelovige. Schrijf op kaartjes de rollen en laat die trekken. 'Gelovige zieke' + 'ongelovige bezoeker'; 'ongelovige zieke' + 'gelovige bezoeker', (idem met gevangene, dakloze enz.) Geef even een voorbeeld: 'Ik snap niet dat jij kunt geloven. Kijk nu eens wat je hier ziet....' Laat als 'de gelovige' zien dat je God vertrouwt en dat je weet dat hij het goede met je voor heeft. Je kunt gelijktijdig uitvoeren met twee- of drietallen, of één groepje doet het rollenspel en de rest kijkt.

- E. Bekijk informatiebulletins die worden meegestuurd bij de acceptgiro's van goede doelen. Maak een collage over het lijden dichtbij en veraf. (Denk o.a. aan kanker, astma, honger in Afrika, aardbevingen enz...) Praat met elkaar over moeiten waarvan je weet en verzamel gebedspunten voor het eindgebed.

Spreek samen over Gods bedoeling met lijden; waarschuwing, beproeving, straf, verheerlijking, enz.

- F. Lees 1 Kon. 16:29 e.v. Waarom hongersnood? Hoe kwam er een einde aan? Had het volk dat verdiend? Kun je iets zeggen over God en de honger in Afrika?

- G. Neem vier papieren en schrijf op elk een van de volgende zinnen: Als ik erg ziek word dan.....; Als ik gepest word dan.....; Als ik blij zitten dan.....; Als ik een ernstig auto-ongeluk krijg dan..... . Onderaan schrijft iemand wat hij/zij dan denkt te doen. Vouw het papier zo dubbel dat het antwoord niet meer leesbaar is, geef het door, de volgende schrijft een antwoord. Herhaal dit één of twee keer. Vouw daarna de papieren uit en lees de verschillende antwoorden. Komen in de antwoorden ook geloof, gebed, vertrouwen op God enz. aan de orde? Hoe? Of: Waarom niet? Denk je ook aan God en je geloof in hem als je moeite meemaakt?

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: HC zd 10 vr/antw 28

Opdrachten om uit te kiezen:

- Stuur een kaartje naar een zieke/gevangene/vervolgde om mee te leven in zijn/haar lijden en schrijf er een bemoediging op met behulp van de lesstof.
- Veel mensen hebben een dichtbundel in huis met 'pastorale' gedichten. Ze worden veel gegeven en gelezen bij ziekte, overlijden enz. Vraag aan je ouders of zij ook zo'n bundel hebben en kies een gedicht om voor te lezen.

Op de volgende pagina vind je een voorbeeld van zo'n 'pastoraal' gedicht. Als je kiest voor deze thuiswerkopdracht, probeer dan te stimuleren dat de jongeren vragen naar 'het mooiste' gedicht

van hun vader of moeder. Misschien heeft hun opa of oma er ook één die zij bijzonder troostvol vinden? Wanneer lezen zij zo'n bundel en waarom? Probeer dit gesprek te stimuleren. Misschien is er zelfs wel een ouder/grootouder die hierover wil komen vertellen in de groep.

Gebed om recht

Here, mijn God, ik voel mij verward en verslagen.

Mijn handen machteloos gebald

bid ik tot U,

mijn ogen stekend van tranen

roep ik uw Naam,

vanwege het onrecht op aarde,

mensen die worden mishandeld,

uitgebuit en vertrapt,

gevangen gehouden, gefolterd,

ziek gemaakt en vermoord.

Ontferm U over een wereld

die is verworden,

over een aarde

die is ontaard.

Heer, onze God, doe recht,

Gij die uw volk bevrijdde

uit Egypte, uit slavernij,

schenk bevrijding van verdrukten

en breek de macht

van alle harde heersers.

In naam van Jezus,

geboeid en verbrijzeld,

maar opgestaan

tot onze bevrijding.

Geprezen zij zijn Naam.

uit: Jaap Zijlstra, Gij roept het licht tot koning uit, Kok

1989.

Handleiding 3.4 GODS STRIJD TEGEN HET KWAAD

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Mat. 25:31-46 en Op. 20:7-15

Lesstof

God maakt een einde aan het kwaad

God, die alles goed geschapen heeft, laat niet toe, dat zijn schepping blijft zuchten onder de machten van zonde en dood. God, die de Heilige is, wil weer een 'smetteloze wereld', Ps. 104:35.

De duivel gaat eraan

De duivel heeft nog grote macht, maar is door Christus verslagen en zal uiteindelijk voor eeuwig in het oordeel van God komen.

God straft ook de goddeloze mensen

Wie God niet wil gehoorzamen, wie niet voor hem wil buigen, zal worden veroordeeld, samen met de duivel. Je bent of vóór God, of tégen God, met alle consequenties die daarbij horen. Neutraliteit bestaat niet.

Het laatste oordeel

Op de laatste dag van deze wereld gaat God definitief een einde maken aan al het kwaad. God zal als de grote Overwinnaar uit de strijd

tevoorschijn komen

Wat je wilt bereiken

- Kunnen vertellen wat het oordeel is over de duivel aan de hand van Op. 20.
- Kunnen uitleggen wat het laatste oordeel inhoudt voor de mensen met Mat. 25.
- Weten dat niemand neutraal kan blijven tegenover God.
- Jezelf kunnen confronteren met de kennis over het oordeel.
- Weten dat God Overwinnaar is en kunnen uitleggen wat dat voor je betekent.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 79:3,4,5, Ps. 94:1,2,6,7, E&R 112, E&R 113

Bijbel: Ps. 73, Ps. 104:35, Mat. 25:31-46, Op. 20:7-15

Belijdenis: NGB art. 37, HC zd 19 vr/antw 52

Literatuur: C. Bijl, *Leren geloven*, p. 225-232, E. Brink, *Het woord vooraf*, p. 190-196

Lesindeling

Bijbelstudie: Op. 20:7-10

7 Wanneer de duizend jaar voorbij zijn, zal Satan uit zijn gevangenis worden losgelaten. 8 Dan gaat hij eropuit om de volken aan de vier hoeken van de aarde, Gog en Magog, te misleiden. Hij brengt hen voor de strijd bijeen, een menigte zo talrijk als zandkorrels aan de zee. 9 Ze trekken op, over de hele

breedte van de aarde, en omsingelen het kamp van de heiligen en de geliefde stad. Maar vuur daalt neer uit de hemel en verteert hen. 10 En de duivel, die hen misleidde, wordt in de poel van vuur en zwavel gegooid, bij het beest en de valse profeet. Daar zullen ze dag en nacht worden gepijnigd, tot in eeuwigheid.

In vs.7,8 lees je dat de duivel en zijn leger optrekken. Tegen wie? Hoe verloopt de strijd? Wat is de uitkomst?

Lesondersteuning

Visueel: Zoek een paar platen van oorlog, honger en ellende, om te illustreren hoeveel ellende er is in de wereld en hoe fijn het is dat daar een einde aan komt als Jezus terugkomt.

Auditief: Als er een piano of orgel voor handen is, doe dan wat aanslagen met je volle hand: een vreselijk effect. Hoor daarna hoeveel mooier het klinkt als je noot voor noot met één vinger aanslaat. Zo merk je hoe aangenaam een lied klinkt als al het lelijke eruit weggelaten wordt. Zo zal het op de nieuwe aarde ook mooi een goed zijn. Zing daarna eventueel bij piano of orgel een toepasselijk lied (bijv. *Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw*).

Opgaven

A. Maak een tijdbalk en geef aan wanneer deze situatie geldt:

De duivel krijgt macht over mensen.

De duivel mag in de hemel komen en iemand aanklagen.

De schuld van mensen wordt voldaan.

De duivel mag niet meer in de hemel komen.

De duivel verleidt mensen.

De duivel wordt definitief uitgeschakeld.

Bedenk een bijbelverhaal bij elke zin. Kun je telkens aangeven wie sterker is, God of de duivel?

Bij deze opdracht maak je de stellingen van les 2.4 visueel, stukje herhaling.

Righteous Judge 2 Tim. 4:8

B. Ben jij bang voor het oordeel? Waarom wel/niet?

In Mat. 25 vertelt Jezus wat er gebeurt bij de terugkomst van de Zoon des mensen, de dag dat hijzelf weerkomt om te oordelen. De mensen worden voorgesteld als 'schapen' en 'bokken'.

Lees Mat. 25:31-46 en vul de tabel in (op de volgende pagina).

31 Wanneer de Mensenzoon komt, omstraald door luister en in gezelschap van alle engelen, zal hij plaatsnemen op zijn glorievolle troon. 32 Dan zullen alle volken voor hem worden samengebracht en zal hij de mensen van elkaar scheiden zoals een herder de schapen van de bokken scheidt; 33 de schapen zal hij rechts van zich plaatsen, de bokken links. 34 Dan zal de koning tegen de groep rechts van zich zeggen: "Jullie zijn door mijn Vader gezegend, kom en neem deel aan het koninkrijk dat al sinds de grondvesting van de wereld voor jullie bestemd is. 35 Want ik had honger en jullie gaven mij te eten, ik had dorst en jullie gaven mij te drinken. Ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op, 36 ik was naakt, en jullie kleedden mij. Ik was ziek en jullie bezochten mij, ik zat gevangen en jullie kwamen naar mij toe." 37 Dan zullen de rechtvaardigen hem antwoorden: "Heer, wanneer hebben wij u hongerig gezien en te eten gegeven, of dorstig en u te drinken gegeven? 38 Wanneer hebben wij u als vreemdeling gezien en opgenomen, u naakt gezien en gekleed? 39 Wanneer hebben wij gezien dat u ziek was of in de

gevangenis zat en zijn we naar u toe gekomen?" 40 En de koning zal hun antwoorden: "Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor mij gedaan." 41 Daarop zal hij ook de groep aan zijn linkerzijde toespreken: "Jullie zijn vervloekt, verdwijn uit mijn ogen naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen. 42 Want ik had honger en jullie gaven mij niet te eten, ik had dorst en jullie gaven me niet te drinken. 43 Ik was een vreemdeling en jullie namen mij niet op, ik was naakt en jullie kleedden mij niet. Ik was ziek en zat in de gevangenis en jullie bezochten mij niet." 44 Dan zullen ook zij antwoorden: "Heer, wanneer hebben wij u hongerig gezien of dorstig, als vreemdeling of naakt, ziek of in de gevangenis, en hebben wij niet voor u gezorgd?" 45 En hij zal hun antwoorden: "Ik verzeker jullie: alles wat jullie voor een van deze onaanzienlijken niet gedaan hebben, hebben jullie ook voor mij niet gedaan." 46 Hun staat een eeuwige bestraffing te wachten, de rechtvaardigen daarentegen het eeuwige leven.'

	'de schapen'	'de bokken'
wat hebben ze gedaan of juist niet gedaan?		
wanneer/tegenover wie deden ze het wel of juist niet?		
hoe loopt het met ze af?		

Weet je hoe het met jou af gaat lopen? Welke afloop ziet God het liefst?
 Wat heeft God al voor je gedaan met het oog op zijn oordeel en wat doet hij vandaag voor je?
 Kun je elkaar bemoedigen? Moet je elkaar waarschuwen?

- C. Maak eens een lijstje van wat je de afgelopen week voor een ander hebt gedaan. (Daarbij hoort bijvoorbeeld ook: tafeldekken voor je moeder.) Lees daarna nog eens wat Jezus daarover zegt (vs. 34-36). Ben je net zo verbaasd als de mensen bij Jezus? Lees dan ook vs. 40.
- D. Weet je hoe het met jou af gaat lopen? Welke afloop ziet God het liefst? *Leg uit dat neutraliteit niet bestaat, je bent of vóór God, of tégen God, met alle consequenties die daarbij horen.*
- E. Lees ook in de les over het oordeel. Je zou er bang van worden. Toch hoeven gelovigen dat niet te zijn. Kruis op een kopie van NGB 37 aan, waar gelovigen blij om mogen worden.
- F. Praat over de goddeloze stad Ninevé. Wat wil God met die stad? En wat wil Jona? Wat wil de duivel? Wat zou jij willen?

Thuis verder werken en/of toetsen

Opdrachten om uit te kiezen:

- Maak een poster om mensen te waarschuwen voor het oordeel.
- Schrijf een artikel over Sodom en Gomorra. Beschrijf hoe het er daar uitziet en hoe dat komt. Vermeld ook waarom je een bezoek aan die plaats wel/niet belangrijk vindt.

Zie,
Ik kom spoedig
en mijn loon is bij Mij
om een ieder te vergelden,
naardat zijn werk is.
Ik ben de alpha en de omega,
de eerste en de laatste,
het begin en het einde.
Zalig zij, die hun gewaden wassen,
opdat zij recht mogen hebben
op het geboomte des levens
en door de poorten ingaan
in de stad

Handleiding 3.5 GOD MAAKT ALLES NIEUW

Leerdoel

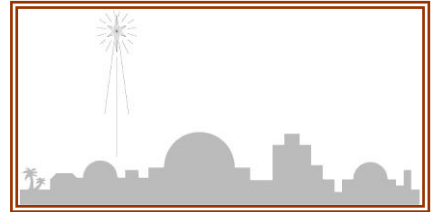
Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Jes 11:1-10

Lesstof

Een nieuw begin

Op de dag van het oordeel, veroordeelt God niet alleen de duivel en de goddeloze mensen. Hij wil ook verder gaan met die mensen die hem gehoorzamen. In Jezus Christus opent hij een weg naar de eeuwige toekomst met hem. (Het werk van Jezus wordt later breder uitgewerkt.)

God maakt nieuwe mensen

Wie in God gelooft, wordt verlost van het kwaad en uiteindelijk helemaal nieuw gemaakt. Dat begint al in dit leven. Je wordt een nieuwe schepping in Christus, 2 Kor. 5:17 en staat niet meer schuldig tegenover God. Zijn Geest wil in je wonen om je te helpen als vernieuwd mens te leven. Bij de wederkomst worden je lichaam en ziel volledig verlost van de zonde en alle gevolgen.

God maakt een nieuwe wereld

De schepping, die zo verdorven is door de zondeval en de gevolgen daarvan, wordt door een enorme catastrofe door God vernieuwd, 2 Petr. 3:10-13. Er komen een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, Op. 21:1-8. Alle ellende is daar verdwenen, Gods volmaaktheid en heiligheid zijn daar zichtbaar voor ieder die in Jezus gelooft en de gelovigen mogen daar voor altijd met God leven. God zal alles zijn in allen. Dat gebeurt op de dag dat Christus weerkomt.

Terug in het paradijs

God begon met twee mensen in het paradijs; aan het einde van de geschiedenis zien we een grote menigte nieuwe mensen, die samen met God in het hemelse paradijs leven, Op. 21:9-22:5; de harmonie is terug, het leven is weer gaaf!

Wat je wilt bereiken

- Weten van een nieuw begin van hemel en aarde.
- Aan de hand van Jesaja 11 begrippen als volmaaktheid, gaafheid en heelheid kunnen uitleggen.
- Kunnen vertellen wat er in de schepping en bij mensen verandert als God alles nieuw maakt.
- Kunnen aangeven wat er in je eigen leven allemaal vernieuwd moet worden.
- Kennen: Op. 21:5a.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 84:1,2,3, Ps. 95:1,2,3, E&R 118

Bijbel: Gen. 2:8-25, 2 Kor. 5:17, 2 Petr. 3:10-13, Op. 21:1-8, Op. 21:9-22:5

Belijdenis: NGB art 37, vHC zd 19 vr/antw 52, HC zd 22 vr/antw 58

Literatuur: E. Brink, *Het woord vooraf*, p. 197-200

Lesindeling

Opdrachten

- A. Maak een kopie van Mat. 24:29-44 en laat de jongeren met verschillende kleuren de antwoorden op de vragen onderstrepen. Wanneer komt Jezus terug? (blauw) Wie weet wanneer dat is? (groen) Wat zijn de mensen aan het doen als Jezus terugkomt? (geel) Wat gebeurt er met het heelal bij zijn komst? (rood) Wie zullen de komst van Jezus allemaal zien of horen? (oranje) Maakt zijn komst de mensen blij of moeten ze er bang voor zijn? Bespreek daarna: Hoe kijk je zelf uit naar zijn komst?
- B. Bedenk samen mooie dingen, blijde dingen, zaken die je haast als volmaakt ervaart. Bekijk nu de beschrijvingen van iets moois in de Bijbel: tempel/tabernakel, de eerste gemeente, Jeruzalem als in Openbaring beschreven, de vriendschap tussen David en Jonathan. Wat is het mooie in deze voorbeelden? Wat zou jij persoonlijk graag als iets heel moois willen meemaken? *Bespreek dat wij ons de volmaaktheid niet kunnen indenken en dat God ons een nieuw leven geeft dat onze verwachtingen ver zal overtreffen.*

Bijbelstudie: Jes. 11:1-10

1 Maar uit de stronk van Isaï schiet een telg op, een scheut van zijn wortels komt tot bloei.
2 De geest van de HEER zal op hem rusten: een geest van wijsheid en inzicht, een geest van kracht en verstandig beleid, een geest van kennis en eerbied voor de HEER.
3 Hij ademt eerbied voor de HEER; zijn oordeel stoelt niet op uiterlijke schijn, noch grondt hij zijn vonnis op geruchten.
4 Over de zwakken velst hij een rechtvaardig oordeel, de armen in het land geeft hij een eerlijk vonnis. Hij tuchtigt de aarde met de gesel van zijn mond, met de adem van zijn lippen doodt hij de schuldigen.
5 Hij draagt gerechtigheid als een gordel om zijn lendenen en trouw als een gordel om zijn heupen.

6 Dan zal een wolf zich neerleggen naast een lam, een panter vlijt zich bij een bokje neer; kalf en leeuw zullen samen weiden en een kleine jongen zal ze hoeden.
7 Een koe en een beer grazen samen, hun jongen liggen bijeen; een leeuw en een rund eten beide stro.
8 Bij het hol van een adder speelt een zuigeling, een kind graait met zijn hand naar het nest van een slang.
9 Niemand doet kwaad, niemand sticht onheil op heel mijn heilige berg. Want kennis van de HEER vervult de aarde, zoals het water de bodem van de zee bedekt.
10 Op die dag zal de telg van Isaï als een vaandel voor alle volken staan. Dan zullen de volken hem zoeken en zijn woonplaats zal schitterend zijn.

Lesondersteuning

Visueel: Neem een spiegel mee en adem erop zodat deze beslaat. Merk op hoe wazig het beeld nu is. Maak de spiegel schoon en je hebt een helder en mooi beeld. Zo wordt ook in de hemel alles mooi: er is geen kwaad meer dat dingen mismaakt of vervormt.

Vervolg opdrachten

- C. Maak een collage met als titel 'alles wordt nieuw' (zie volgende pagina). Lees de bijbeltekst goed en verwerk het in de opdracht. Zet het op als een drieluik: schepping - wereld nu - herschepping (of eventueel een tweeluik).
Zorg voor schokkende krantenkoppen/foto's, plaatjes van dieren, landschappen (NB: passend bij Jes. 11!). Als het mooi wordt krijgt het natuurlijk een plaatsje in het kerkgebouw (zie volgende pagina).
Mogelijkheden om te variëren op deze opdracht: teken het drieluik of: verdeel de groep in twee of drie delen en laat elk een deel van het twee- of drieluik uitbeelden.
- D. Maak een beschrijving van de nieuwe hemel en aarde met behulp van Op. 21:1-8. Geef ook aan wie er wel/niet bij zullen zijn.
- E. Deel kaartjes 'gaaf!' uit. Schrijf achterop het kaartje wat je gaaf vindt. Waarom? Hoort het bij hemelse volmaaktheid? Waarom?

Gaaf!

F. In de reclame wordt gebruik gemaakt van 'voor/na' foto's, bijvoorbeeld bij een bezoek aan de kapper of een verbouwing. Maak op een papier twee kolommen en schrijf trefwoorden voor de situatie voor en na het laatste oordeel.

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: Op. 21:5a.

Opdracht:

Geef een kopie mee van het lied 'Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw'. Laat de jongeren 2 of 3 passages onderstrepen die zij mooi vinden en laat ze erbij schrijven waarom ze dit deel kiezen.

Bij opdracht C

Beschrijving van de collage

alles wordt nieuw		
paradijs mooi landschap twee mensen	nu oorlog, ongelukken, milieuvervuiling, enz. in midden tekenen/plakken een afgehouden boomstronk met rijsje	straks paradijselijk landschap alle elementen van Jesaja opplakken/bij schrijven
voorstel voor een onderschrift: liefde tussen God en mensen	voorstel voor een onderschrift: God is toornig over de mens, vijandschap tussen mensen, schepping bedorven	voorstel voor een onderschrift: liefde tussen God en mensen dankzij Jezus, Gods Zoon, nakomeling van David

Lees aandachtig Jes. 11:1-10. Leg uit waar de collage over gaat. Maak een lijstje van de beschrijvingen uit Jesaja die je gebruiken kunt. Weten de jongeren nog meer bijbelse beelden en omschrijvingen die gebruikt kunnen worden?

Denk samen na over passende onderschriften.

(Je kunt ook kiezen voor een tweeluik bij Jesaja, dan vervalt de eerste kolom.)

Blok 4 DE KLOOF

Intro blok 4

Dit blok heeft als titel **De kloof** en hoort in de rubriek 'God, jij, jullie relatie'. Het is het eerste blok in deze rubriek. Het bespreekt hoe er een kloof tussen God en mensen is gekomen.

Les 1 heet '**De zondeval**'. Het proefgebod, het verleiden door de slang en de bewuste keuze tegen God en zijn gebod komen aan de orde.

Les 2 gaat over **de erfzonde**. De zonde heeft gevolgen voor Adam en Eva, maar ook voor al hun nakomelingen. Mensen zijn er slecht door geworden, geneigd om God en de mensen om hen heen te haten. Voor vernieuwing van je hart ben je afhankelijk van de Heilige Geest.

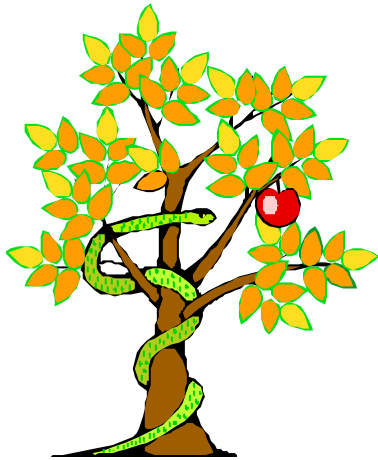
Les 3, 'Wat is **zonde**', gaat dieper in op wat zonde is. Kort gezegd: ingaan tegen Gods wet. Je vertelt kort over het dubbele gebod van de liefde en de tien geboden. Verder laat je drie onderscheidingen van de zonde zien. Hoe ga jij met je zonde om?

Les 4 '**De straf**' vertelt over de toorn die onze zonde bij God oproept. Je verdient straf. God had deze straf al voorzien, de straf is rechtvaardig. Wat de straf inhoudt.

Als je wilt ontkomen aan Gods straf moet je de schuld betalen en alsnog doen wat God van je vraagt: volkomen gehoorzaamheid. Dit lukt je nooit! Ook een ander zal het niet lukken. Les 5 heet daarom: '**We komen er niet uit**'. Het is niet vanzelfsprekend dat God genadig is en een middelaar geeft.

Gebruik bij de lesvoorbereidingen ook de lessen voor de jongeren (de beeld- en/of de tekstversie).
Op de website www.geloofnu.nl zijn extra opdrachten te vinden, met name bedoeld voor jongeren die werken met de beeldversie. Mocht je zelf een originele opdracht hebben gebruikt bij deze les, dan willen wij die graag opnemen op onze website. Zie www.geloofnu.nl voor meer informatie.

Handleiding 4.1 DE ZONDEVAL

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Gen. 2:16-17, Gen. 3:1-8

Lesstof

Het 'proefgebod'

In het paradijs stelde God de mens op de proef door zijn gebod: De mens mag niet eten van de boom van kennis van goed en kwaad. Door gehoorzaam te zijn, kon de mens aan God zijn liefde voor hem bewijzen. Daarom heeft God de mens zo gemaakt dat hij kon kiezen tussen goed en kwaad.

De slang

Het kwaad is 'in de hemel begonnen' met de opstand van de duivel tegen God (zie les 2.4). De duivel gebruikt de slang, die met halve waarheden de mens probeert te verleiden. Het doel van de slang is de mens bij God vandaan te krijgen. Het volmaakte werk van God in het paradijs wil hij bederven en hij zet in op de mens, de kroon van de schepping.

De keuze

De zondeval is geen 'ongelukje' maar bewuste keuze tegen God en zijn gebod. Door te luisteren naar de leugens van de duivel, groeit de mens inwendig naar de keuze toe en dan komt de daad. Door tegen God in te gaan en toch van de boom te eten, wilde de mens zijn eigen god zijn. Voortaan wil hij zelf uitmaken wat goed en kwaad is.

Was het maar nooit gebeurd!

De zondeval roept vragen op. Soms krijgt God de schuld: had hij niet...? Kijk ook eens kritisch naar de mens: hij leefde in volmaakt geluk en stond nog niet zwak tegenover de zonde zoals wij. De zonde was nog niet in zijn hart, hoe kon hij toch zo dwaas zijn. Had de mens niet...? God had alles goed gemaakt en alle goeds gegeven en toen vroeg hij enkel gehoorzaamheid uit liefde. De zonde en de vloek op de zonde zijn de mens volledig aan te rekenen. Het is een wonder dat God de mens wel liefde geeft en na de ongehoorzaamheid van de mens belofte van redding geeft.

Wat je wilt bereiken

- Het proefgebod kennen en kunnen uitleggen dat God gehoorzaamheid en liefde vraagt.
- Met de bijbelstudie het verschil kunnen vertellen tussen Gods bedoeling met het proefgebod en de bedoeling van de duivel toen hij de mens verleidde.
- Weten dat bij de zondeval de mens zichzelf tot god wil zijn door zelf uit te maken wat goed en kwaad is.
- Kunnen aanwijzen dat dat nog steeds zichtbaar is bij alle zonde, van jezelf en in de maatschappij.
- Kunnen aangeven wat deze geschiedenis voor jezelf betekent.
- Kennen: Gen. 2:16,17.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 143:1,2, Gez. 17:1,2, E&R 352

Bijbel: Gen. 2 : 16,17, Gen. 3 : 1-8, Hos. 6:7, Rom. 5:12-21, Jak. 1:13-15

Belijdenis: NGB art 14, HC zd 3 vr/antw 7, DL III/IV art 1

Literatuur: C. Bijl, *Leren Geloven*, p. 72-78, E. Brink, *Het Woord vooraf*, p. 46-51

Lesindeling

Bijbelstudie: Gen. 2:16-17

16 Hij hield hem het volgende voor: 'Van alle bomen in de tuin mag je eten,

17 maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.'

Wat vraagt God aan de mens? Is dit moeilijk? Waarom? Wat zou de bedoeling van God zijn?

Gen. 3:1-8

1 Van alle in het wild levende dieren die God, de HEER, gemaakt had, was de slang het sluwst. Dit dier vroeg aan de vrouw: 'Is het waar dat God gezegd heeft dat jullie van geen enkele boom in de tuin mogen eten?' 2 'We mogen de vruchten van alle bomen eten,' antwoordde de vrouw, 3 'behalve die van de boom in het midden van de tuin. God heeft ons verboden van de vruchten van die boom te eten of ze zelfs maar aan te raken; doen we dat toch, dan zullen we sterven.' 4 'Jullie zullen helemaal niet sterven,' zei de slang. 5 'Integendeel, God weet dat jullie de ogen zullen opengaan zodra je daarvan eet, dat jullie dan als goden zullen zijn en kennis zullen hebben van goed en kwaad.'

6 De vrouw keek naar de boom. Zijn vruchten zagen er heerlijk uit, ze waren een lust voor het oog, en ze vond het aanlokkelijk dat de boom haar wijsheid zou schenken. Ze plukte een paar vruchten en at ervan. Ze gaf ook wat aan haar man, die bij haar was, en ook hij at ervan. 7 Toen gingen hun beiden de ogen open en merkten ze dat ze naakt waren. Daarom regen ze vijgenbladeren aan elkaar en maakten er lendenschorten van.

8 Toen de mens en zijn vrouw God, de HEER, in de koelte van de avondwind door de tuin hoorden wandelen, verborgen zij zich voor hem tussen de bomen.

Wat zegt de duivel? Is dit eerlijk? Waarom? Wat zou de bedoeling van de duivel zijn?

Laat de tegenstelling tussen de duivel en God zien. God vraagt niet iets moeilijks, hij wil enkel liefde en gehoorzaamheid van de mens zien. De duivel spreekt slecht, vol leugens en is uit op het slechte, de ongehoorzaamheid en zonde van de mens, het kapot maken van de relatie tussen God en mens.

Paradijs

Lesondersteuning

Visueel: Illustreer het verhaal met platen uit de kinderbijbel.

Visueel: Neem iets mee dat onherstelbaar beschadigd is: een kopje waar een stuk uit is, een kledingstuk met een vreselijke vlek. Zo is door de zondeval de wereld onomkeerbaar beschadigd.

Opgaven

- Maak een woordveld: Midden op een papier schrijf je 'paradijs', er omheen wat ieder er mooi en gaaf vindt. Scheur dan het papier doormidden. Zo is de zondeval, de relatie met God scheurt kapot en al het mooie bederft. Bedenk daar ieder een spreuk bij. De zondeval is als (*een kras op de motorkap van een rode Ferrari, een zwerver in het paleis enz.*). Bespreek samen de slogans, passen ze bij de zondeval?
- Bekijk het schema op de volgende pagina samen. Kun je het uitleggen? *Bespreek dat de zonde de relatie tussen God en mens vernielt. NB: Met de doop gaat God toch weer een relatie/'verbond' met je aan!*
- Bespreek de volgende situatie: Bij hoge uitzondering geeft je vader je toestemming op zijn kantoor te zijn. Je mag drinken uit de automaat pakken en zijn PC gebruiken om foto's te bewerken, muziek op te halen en info voor je werkstuk te zoeken. Je mag alleen niet chatten. Ga je chatten? Wat vind je ervan als iemand het gaat doen? Hoe voelt je vader zich als hij het ontdekt? Wat maakt je kapot in de relatie met je vader? Kun je dit voorbeeld vergelijken met de zondeval? Leg uit.
- Na de zondvloed kozen mensen wat zij wilden: sterk worden in een grote stad, terwijl God gezegd had dat heel de aarde bewoond moest worden – het verhaal van de torenbouw van Babel.
Na de val van Jericho koos Achan voor het zilver terwijl God gezegd had, dat alles vernietigd moest worden – het verhaal van Ai. Wat is de overeenkomst in beide verhalen? *De mens bepaalt zelf wat goed en kwaad is.* Ken je meer van dergelijke verhalen uit de Bijbel? Komt het nog wel voor dat mensen zelf bepalen wat goed en kwaad is? Waar? En in je eigen leven?

E. Je hebt nu een hele avond gepraat over de zondeval. Wat betekent die geschiedenis nu voor jou in je relatie met de Here God? Welk woord past wel/niet? Waarom?
bescheiden – zelfverzekerd – schuld bewust – neutraal – hoogmoedig – bang – blij – opgewekt – nederig

F. Zoek op wat je bij les 2.4 leerde over de duivel. Waar is het kwaad begonnen?

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: Gen. 2:16-17

Opdrachten om uit te kiezen:

- Leg in een briefje aan je buurjongen uit wat de zondeval eigenlijk is.
- Maak een striptekening bij Gen. 3:1-8. Gebruik in ieder geval twee praatwolkjes voor de twee leugens van de duivel.

Bij opdracht B

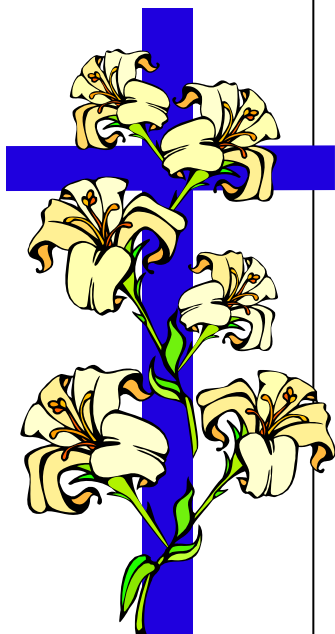
Schema over de relatie tussen God, mens en duivel voor en na de zondeval

Kun je uitleggen wat het schema betekent?

Sinds het paradijs is God verder gegaan met de geschiedenis. Hoe zou je nu het schema afmaken? Waarom?

Nadenker

In dit blok gaat het veel over zonde, schuld, straf en oordeel.

Hoe denk je daar zelf over? Bedenk voor jezelf eens waarom het belangrijk is zondebesef te hebben!!

+++

Wanneer je als leider iets uitstraalt van: "alweer een les met een 'negatief' onderwerp", dan pikken jongeren dat direct op.

Is het voor een zieke niet belangrijk te weten dat hem wat mankeert? Waarom zou hij anders naar een dokter gaan?

En: hoe kun je dankbaar zijn voor je redding als je niet weet waarvan je gered bent?

En ook: Hoe kun je later God ontmoeten als je niet nu je zonde leert kennen en je Rëdder!

Door je eigen opstelling kun je het belang van deze stof ontkennen maar ook onderstrepen.

Handleiding 4.2 DE ERFZONDE

Leerdoel

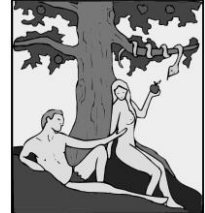
Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Ps. 51:2-7

lesstof

Iedereen schuldig

De eerste zonde heeft niet alleen gevolgen voor Adam en Eva, maar ook voor al hun nakomelingen. Adam is het hoofd van het menselijk geslacht, in en met hem hebben alle mensen gezondigd. Zo rekent God de ongehoorzaamheid van de eerste mensen toe aan al hun nakomelingen (Rom. 5:12-21), de mensen staan in de schuld voor God.

Slecht in hart en nieren

Een ander gevolg van de zondeval is dat de mensen slecht, verdorven worden. Zij zijn niet meer in staat ook maar iets goeds te doen, en geneigd God en zijn naaste te haten. De mens is 'dood' in zonde en ellende, er is niet veel meer van het 'beeld Gods' overgebleven (zie les 2.3). Vaak wordt ontkend dat het kwaad in de mens zelf zit. Pelagius meende dat mensen wel goed zijn, maar slecht doen door verkeerde voorbeelden. De rooms-katholieken zien in ieder mens nog een goede kern. Remonstranten en humanisten zeggen dat er een beroep gedaan moet worden op het goede in de mens, je kunt elkaar tot betere mensen opvoeden.

Is erfzonde eerlijk?

De leer over de erfzonde roept veel verzet op. In onze cultuur denken wij vaak individueel: Waarom zou ik schuldig staan om wat Adam vroeger deed? Zo rekent God niet. Doordat mensen zijn vertrouwen en liefde beschaamd hebben, krijgen zij de straf die hij vooraf bekend maakte. Heel de aarde en alle mensen dragen de gevolgen van de vloek van de zonde in zich mee. Dat kun je ook niet ontkennen als je om je heen kijkt. Het is gelukkig niet het hele verhaal, uit genade geeft God door Jezus, de 'tweede Adam', vergeving en nieuw leven aan ieder die in hem gelooft.

Afhankelijk van wedergeboorte

Door de zonde is de mens zo verdorven geworden, dat hij geneigd is God en zijn naaste te haten en niets goeds meer kan doen. Hij is totaal afhankelijk van Gods Heilige Geest. Als die niet in hem werkt en hem een nieuw hart geeft, is hij tot niets goeds meer in staat.

Wat je wilt bereiken

- Weten dat de zondeval ieder mens schuldig stelt voor God.
- Aan de hand van Ps. 51 kunnen spreken over zonde en schuld.
- Kunnen uitleggen dat de zonde in het hart van mensen zit en voorbeelden kunnen aanwijzen bij jezelf en om je heen.
- Weten dat de zonde doorwerkt in alle mensen vanaf Adam.
- Kunnen uitleggen dat de Heilige Geest slechte harten vernieuwt en bij jezelf een voorbeeld kunnen geven wat dat betekent.
- Kennen: HC zd 3, v/a 7,8.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 51:1,2,3, Ps. 6:1,2,3, E&R 352

Bijbel: Gen. 6:5, Job 14:4, Ps. 51:7, Rom. 5:12-21, 1 Kor. 15:20-22

Belijdenis: NGB art. 14,15, HC zd 2 vr/antw 5, HC zd 3 vr/antw 6,7,8, DL III/IV art. 1,2,3,4,5

Literatuur: C. Bijl, *Leren geloven*, p. 79-85, E. Brink, *Het Woord vooraf*, p. 46-51

Lesindeling

Bijbelstudie: Ps. 51:1-7

1 Voor de koorleider. Een psalm van David, 2 toen de profeet Natan hem had bezocht, nadat hij met Batseba geslapen had.

3 Wees mij genadig, God, in uw trouw, u bent vol erbarmen, doe mijn daden teniet,

4 was mij schoon van alle schuld, reinig mij van mijn zonden.

5 Ik ken mijn wandaden,

ik ben mij steeds van mijn zonden bewust,

6 tegen u, tegen u alleen heb ik gezondigd, ik heb gedaan wat slecht is in uw ogen.

Laat uw uitspraak rechtvaardig zijn en uw oordeel zuiver.

7 Ik was al schuldig toen ik werd geboren, al zondig toen mijn moeder mij ontving.

- David schrijft deze psalm nadat hij gezondigd heeft. Wat had hij gedaan?
- Onderstreep met groen wat David zegt over God, en met rood wat David zegt over zichzelf. Schrijf de belangrijkste woorden in twee kolommen naast elkaar. Wat zegt het over God en over David?
- De zonde van David hebben wij niet gedaan. Waarom zingen wij deze psalm wel? (Lees Rom. 5:12.)

Lesondersteuning

Visueel: gebruik de plaatjes in de database om te laten zien welke paren bij elkaar horen: ei/kuiken, appelboom/appel en helaas ook: mens/zonde.

Ervaring: geef iets door dat z'n sporen nalaat ter illustratie van de erfzonde waar we allemaal mee besmet zijn en die de ene mens doorgeeft aan de andere (bijvoorbeeld een nat doekje of een kleverig zuurtje).

Opdrachten

- A. Kijk kort wat je erft van je familie. Van wie je krullen? Je bruine ogen? Je netheid of sportieve aanleg? Met welke dingen ben je minder blij? Denk aan drift, egoïsme enz. Zoek familiefoto's waarop duidelijk is te zien dat rode haren, sproetjes of wat dan ook in deze familie voorkomen. Erf je je zondigheid ook van je ouders? Lees nog eens Ps. 51:7.

- B. Bespreek dat de zonde alle mensen schuldig stelt voor God met het schema op de volgende bladzijde. *Leg uit dat de zonde die je doet, je schuldig stelt tegenover mensen én tegenover God. Daarnaast is er veel wat je had moeten doen voor God en wat je nalaat. Verder is er zondigheid in je hart, de erfzonde. Al die dingen maken dat ieder mens schuldig staat voor God.*
- C. Stop in een zak briefjes met ongeveer deze inhoud: 'Ik ben een slecht mens, want mijn hart zit vol zonde'; 'ik ben een grote leugenaar van nature'; 'door de erfzonde ben ik een grote egoïst' enz. Ieder trekt een briefje en leest het voor. Hoe vind je dit? Ben je het er mee eens, klopt wat op het briefje staat bij jou? Heb je wel eens gelogen, denk je wel eens wat veel aan jezelf, ben je wel eens oneerlijk? Zit de zonde echt in je hart? Lees HC zd 3 v/a 7. Wat kun je hieraan doen? *Inventariseer eerst de oplossingen.* Lees samen HC zd 3 v/a 8. Streep nu door wat op je briefje staat en schrijf eronder: De Heilige Geest wil ... mij eerlijk maken/liefde voor anderen in mij werken, mij betrouwbaar maken enz. *Leg uit dat we het werk van de Geest 'wedergeboorte' noemen, je krijgt een nieuw en rein hart, je kunt weer God en je naaste liefhebben.* Bid samen om vernieuwing door de Heilige Geest.
- D. Zoek uit dat de erfzonde in de familie van Adam zichtbaar wordt, gebruik o.a. Gen. 4:1-10 en 4:23-24.
- E. 'Bouw scholen en je kunt de gevangenis sluiten', Is dat waar? Welke gedachte zit daar achter?
- F. Geef je mening over de volgende stelling. Je mag alleen de erfzonde ontkennen als je zelf zonder zonde bent.

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: HC zd 3, vr/antw 7,8

Opdrachten om uit te kiezen:

- Schrijf in eigen woorden op hoe het komt dat je een slecht mens bent.
- Maak een 'hertaling' in eigen woorden van NGB art. 15 de eerste alinea.

Bij opdracht B

Ieder mens is schuldig voor God

Vul deze tabel in.

	David	een baby	Herodes	verpleegster in ontwikkelingsland	jijzelf
Doet deze persoon veel zonde?					
Is hij/zij daarom schuldig voor God?					
Vergeet deze persoon te doen wat God wil?					
Is hij/zij daarom schuldig voor God?					
Is deze persoon geneigd zonde te doen?					
Is hij/zij daarom schuldig voor God?					

Blijft er iemand over die geen schuld voor God heeft? Lees nu samen Rom. 3:11-12. *Er is maar één conclusie, wij staan allemaal schuldig voor God, ook wie onschuldig lijkt of bijvoorbeeld heel behulpzaam is.* Lees Op. 5:1-5. Kun je uitleggen wat voor moois hier verteld wordt?

Cartoons

Bespreek onderstaande afbeelding met spreuk

Kun je goede en kwade
daden afwegen?

Heb je een
vergrootglas nodig
om je schuld voor
God te kunnen zien?

Voorkom dat je met name let op
elkàars zonden
en
vooral dat je denkt dat de Here
God zó op ons zou letten

Handleiding 4.3 WAT IS ZONDE?

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Gen. 4:1-16

Lesstof

Wat is zonde?

Kenmerkend van alle zonde is, dat het tegen God in gaat. Als je zondigt voldoe je niet meer aan de eisen die God aan je stelt in zijn wet. Je mist het doel dat God stelde, want hij wil graag dat je voor hem leeft. Zonde gaat in tegen de wet van God. De wet is daarom als een spiegel: hij laat ons in onze zonde zien, zó staan we voor God.

We kennen onze ellende door de wet van God

De wet van God is er niet alleen om ons wat te verbieden, God vraagt ook wat: dat we hem met heel ons hart liefhebben en onze naaste als onszelf. We noemen dit 'het dubbele gebod van de liefde'. God vraagt niet alleen dat we goede dingen doen, maar dat we goed *zijn*. Dat kunnen we nooit meer nu ons hart zondig is geworden. Dat laten de Tien geboden stuk voor stuk zien.

Je zonde kun je in drie delen onderscheiden

1. zonde is je verdorven aard;
2. zonde is het verkeerde dat je doet;
3. zonde is het goede dat je nalaat te doen (zie bijv. HC zd. 23 v/a 60).

Je eigen zonde

Ieder mens is zondig. Hoe ga je daar mee om? Allereerst moet je je zonde leren kennen. Dat doe je door de wet te gebruiken als 'kenbron van de ellende' in je eigen leven. Als je serieus nadenkt over de wet en je eigen leven zul 'een je afkeer krijgen van jezelf' (HA-formulier). Gevoelens van spijt, wroeging, en slechtheid kunnen leiden tot bekering, berouw. Wie zijn zonde leert kennen, die leert bidden om vergeving en heiliging. God is goed! Hij vergeeft onze zondigheid, onze zonden en onze nalatigheid en wil ons leven vernieuwen door zijn Geest. (Deze vervolgstappen komen later uitgebreid aan de orde.)

Wat je wilt bereiken

- Kunnen aangeven wat zonde is.
- Weten dat de wet een dubbelgebod tot liefde is.
- Kunnen uitleggen dat je nooit kunt voldoen aan Gods wet.
- Kunnen uitleggen dat de wet je je zonde leert kennen.
- Kunnen vertellen hoe je zelf omgaat met zonde, spijt, zondigheid enz.
- De drie onderscheidingen van de zonde kennen en bij elk een voorbeeld kunnen noemen.
- Kennen HC zd 2 vr/antw 4.

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 19:4,5, Ps. 119:30,40, E&R 54

Bijbel: Mat. 22:37-40, Rom. 3:19-20, Rom. 7

Belijdenis: HC zd 2 vr/antw 3,4,5, HC zd 44 vr/antw 115, DL III/IV art 5

Literatuur: E. Brink, *Het Woord vooraf*, p. 52-58, J.W.Maris, *De zonde uit beeld*, p. 11-35

Lesindeling

Bijbelstudie: Gen. 4:1-16

1 De mens, Adam, had gemeenschap met Eva, zijn vrouw, en zij werd zwanger en bracht Kaïn ter wereld. 'Met de hulp van de HEER,' zei ze, 'heb ik het leven geschonken aan een man!' 2 Later bracht ze zijn broer ter wereld, Abel. Abel werd herder, Kaïn werd landbouwer. 3 Op een keer bracht Kaïn de HEER een offer van wat hij had geoogst. 4 Ook Abel bracht een offer; van de eerstgeboren dieren van zijn kudde koos hij de mooiste uit. De HEER merkte Abel en zijn offer op, 5 maar voor Kaïn en zijn offer had hij geen oog. Dat maakte Kaïn woedend, zijn blik werd donker. 6 De HEER vroeg hem: 'Waarom ben je zo kwaad, waarom kijk je zo donker? 7 Handel je goed, dan kun je toch iedereen recht in de ogen kijken? Handel je slecht, dan ligt de zonde op de loer, begerig om jou in haar greep te krijgen; maar jij moet sterker zijn dan zij.' 8 Kaïn zei tegen zijn broer Abel: 'Laten we het veld in gaan.'

Toen ze daar waren, viel hij zijn broer aan en sloeg hem dood. 9 Toen vroeg de HEER: 'Waar is Abel, je broer?'

'Dat weet ik niet,' antwoordde Kaïn. 'Moet ik soms waken over mijn broer?' 10 'Wat heb je gedaan?' zei de HEER. 'Hoor toch hoe het bloed van je broer uit de aarde naar mij schreeuwt. 11 Daarom: vervloekt ben jij! Ga weg van deze plek, waar de aarde haar mond heeft opengesperd om het bloed van je broer te ontvangen, het bloed dat jij vergoten hebt. 12 Ook al bewerk je het land, het zal je niets meer opbrengen. Dolend en dwalend zul je over de aarde gaan.' 13 Kaïn zei tegen de HEER: 'Die straf is te zwaar. 14 U verjaagt mij nu van deze plek en ik mag u niet meer onder ogen komen, en als ik dan dolend en dwalend over de aarde moet gaan, kan iedereen die mij tegenkomt mij doden.' 15 Maar de HEER beloofde hem: 'Als iemand jou doodt, zal dat zevenmaal aan hem worden gewroken.' En hij merkte Kaïn met een teken, opdat niemand die hem tegenkwam hem zou doodslaan. 16 Toen ging Kaïn bij de HEER vandaan en hij vestigde zich in Nod, een land ten oosten van Eden.

- Na de zondeval is dit het eerste verhaal waarin je het gevolg van de zondeval heel duidelijk kunt zien.
- Zoek in dit gedeelte op dat de zonde in het hart van Kaïn is, zonde is (1) je 'verdorven aard'.
- Welke zonde doet Kaïn? Zonde is (2) het verkeerde dat je doet.
- Bedenk wat Kaïn had moeten doen volgens Gods wetten. Zonde is ook (3) het goede dat je nalaat te doen.

Lesondersteuning

Ervaring: Herinneren aan het voorlezen van de wet zondags in de kerkdienst.

Visueel: Zorg voor platen van het bijbelverhaal van Kaïn en Abel.

Opdrachten

- A. Er zijn drie onderscheidingen voor de zonde. *Leg dit uit en gebruik hierbij eventueel een blokfluit. De verdorven aard is dat deze blokfluit vals is, de zonde is het spelen van een verkeerde noot en het nalaten is dat je een liedje halverwege afbreekt (of noten overslaat).* Vul daarna het schema op de volgende pagina in.
- B. Neem een niet-schone spiegel mee (bijvoorbeeld vol tandpastaspeters). Kijk er eens in. *Wat zie je? Ieder ziet zichzelf, maar wie zegt dat hij vlekken ziet? Eigenlijk is het goede antwoord: ik zie mijzelf vol met vlekken!* Vraag: wie weet wat bedoeld wordt met: "Kijk eens wat vaker in de spiegel van de wet"? Kijk je goed? Waarom moet je jezelf bekijken in de spiegel van de wet? *Leg uit: wet doet zonde kennen, hoe weet je anders wat slecht is?* Wat zie jij als je eerlijk in de spiegel van de wet kijkt? Gebruik de tien geboden om het beeld goed te krijgen (zie volgende pagina). Ga ze kort langs en schrijf evt. bij alle tien ook een voorbeeld van wat je juist wél moet doen.
- C. Zorg voor mooi papier en gelpennen/kaligrafeerstiften. Schrijf Mat. 22:37-40 over. Praat er ondertussen over. Begrijpt ieder de tekst? Kun je uitleggen wat hij met de wet te maken heeft? Vind je het een mooie tekst?
- D. Denk na over je eigen zonden van vandaag. Schrijf drie concrete zonden op een briefje, zonder dat anderen dat hoeven zien. Praat erover of het moeilijk is iets concreets te noemen. Heb je spijt? Denk je er wel eens aan hoe God je dag vond? Heb je wel eens berouw gehad? *Bespreek uiteindelijk dat je vergeving moet vragen aan God voor je zonden en aan anderen. Vraag deze avond samen algemeen aan God vergeving en vraag of de jongeren vanavond thuis hun concrete zonden in het gebed willen noemen. Daarna mogen ze thuis het briefje verscheuren. God vergeeft echt!*

- E. Maak samen een definitie: Zonde is.....
- F. Het logo voor liefde is een hart. Ontwerp een symbool voor 'zonde'. Waarom maakte je het zo?
- G. Maak tien kaartjes met de nummers 1 t/m 10 op de ene kant en aan de andere kant in een paar steekwoorden de inhoud van het betreffende gebod. Leg de kaartjes met de nummers naar boven op tafel en laat de jongeren om beurten gooien met twee dobbelstenen. Laat ze daarna vertellen wat de inhoud is van het betreffende gebod en controleer dit vervolgens op de onderkant van het kaartje.

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: HC zd. 2, vr/antw 4.

Opdracht: bedenk elke avond één of twee concrete zonden die je gedaan hebt en vraag God om vergeving. Bedenk ook tegen welk van de tien geboden het een zonde was. Vertel volgende week hoe het ging. Vraag zo nodig ook elkaar vergeving.

Bij opdracht a

Je zonde kun je in drie delen onderscheiden:

1. zonde is je verdorven aard;
2. zonde is het verkeerde dat je doet;
3. zonde is het goede dat je nalaat te doen (zie bijv. HC zd. 23 v/a 60).

Hieronder staat van alledrie een voorbeeld. Vul het aan met eigen voorbeelden.

	Voorbeelden			
Je aard	stiekem zijn			
Je daad	liegen over je huiswerk			
Je tekort	vergeten je moeder te bedanken			

De tien geboden

Wat vind je van onderstaande samenvatting van de tien geboden?

Handleiding 4.4 DE STRAF

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Num. 21:4-9

Lesstof

Onze zonde wekt Gods toorn op

God had de mens goed geschapen en mocht daarom hoge verwachtingen van de mens hebben. Dat hij ongehoorzaam is aan God, is een grote belediging van Gods liefde. Daar komt bij dat God een heilige God is, die de zonde niet verdraagt. Nooit kunnen God en zonde bij elkaar horen. God neemt de zonde heel hoog op. Hij toont over de zonde en ieder die de zonde doet.

De straf was al voorzeggd

Van tevoren had God al gezegd, dat hij de zonde met de dood zou straffen, Gen. 2:17. Daaraan kun je al zien dat de zonde en ook de zondaar geen overlevingskansen heeft (tenzij...).

God is betrouwbaar: Hij houdt zich aan zijn woord en doet wat hij zegt. Daarom is God aan zichzelf verplicht de straf op de zonde te voltrekken.

De straf is rechtvaardig

God oordeelt in alle eerlijkheid naar zijn eigen wetten, dat is Gods gerechtigheid. De straf is voorzeggd en verdiend en daarom eerlijk. De mens was in staat om te doen wat God vroeg maar ging er willens en wetens tegen in.

Wat de straf inhoudt

De straf op de zonde is de dood, dat is niet alleen het lichamelijk sterven. Eeuwig de dood als straf krijgen betekent, dat de band met God voor altijd verbroken is. Altijd zonder Gods liefde en goedheid, en eeuwig zijn toorn, dat is de hel.

God is zo genadig dat hij eerst tijdelijk straft, dat is de gebrokenheid die er door de zonde in de schepping gaat heersen (Gen. 3:16-18) en de sterfelijkheid waar mensen aan onderworpen zijn. De eeuwige straf van de hel, de eeuwige dood (zie ook les 3.4) wordt in het grote oordeel aan het einde van de tijd, uitgesproken voor de duivel en ieder die niet in Jezus gelooft. Voor ieder die wel op Jezus vertrouwt mag gelden dat Jezus Gods straf al heeft gedragen aan het kruis. Voor de gelovigen volgt vrijspraak!

Wat je wilt bereiken

- Weten wat de straf op de zonde is en het verschil tussen tijdelijke en eeuwige straf kunnen uitleggen.
- De begrippen 'Gods betrouwbaarheid' en 'Gods rechtvaardigheid/gerechtigheid' kunnen uitleggen.
- Aan de hand van Num. 21:4-9 kunnen uitleggen dat straf op de zonde verdiend is en dat redding genade is.
- Kunnen uitleggen dat bij Gods heiligheid toorn tegen de zonde en de zondaar hoort.
- Kunnen vertellen waarom je blij mag zijn dat God de zonde niet laat zitten maar straft.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 6:1,2,3, Ps. 94:5,6, Ps. 130

Bijbel: Gen. 2:17, Gen. 3:16-18, Ps. 94, Ps. 130, Luc. 15:11-32, Rom. 8:18-23

Belijdenis: HC zd 4 vr/antw 9,10,11, DL I art 1, DL II art 1

Literatuur: E. Brink, *Het Woord vooraf*, p. 64-65, J.W. Maris, *De zonde uit beeld*, p. 99-126

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Lesindeling

Bijbelstudie: Num. 21:4-9

4 Van de Hor trokken ze verder in de richting van de Rode Zee; ze moesten immers om Edom heen trekken. Maar onderweg werd het volk ongeduldig. 5 'Waarom hebt u ons weggehaald uit Egypte?' verweten ze God en Mozes. 'Om ons in de woestijn te laten sterven? We hebben geen brood en geen water, en we kunnen dit ellendige eten niet meer zien.' 6 Toen stuurde de HEER giftige slangen op de Israëlieten af, die hen beten, zodat velen van hen stierven. 7 Daarop ging het volk naar

Mozes. 'We hebben gezondigd,' zeiden ze, 'want we hebben de HEER en u verwijten gemaakt. Bid tot de HEER dat hij ons van die slangen verlost.' Mozes bad voor het volk, 8 en de HEER zei tegen hem: 'Laat een slang maken en bevestig die op een staak. Iedereen die gebeten is en daarnaar kijkt, blijft in leven.' 9 Mozes liet een koperen slang maken en bevestigde die op een staak. En iedereen die door een slang gebeten was en opkeek naar de koperen slang, bleef in leven.

- Wat is eigenlijk de klacht van het volk?
- Wat had de Here tot nu toe voor zijn volk gedaan? (evt. terug bladeren in je bijbeltje)
- Kun je uitleggen waarom het volk God toornig maakt met hun klagen?
- Is de straf verdiend?
- Wat is de redding? Is die verdiend door het volk? (*Indirect komt de inhoud van zondag vier aan de orde*).

Lesondersteuning

Visueel: Zorg voor platen bij het verhaal van de slang(en) in de woestijn.

Ervaring: Leg plaatjes op tafel van verdriet in de wereld (een grafsteen, huilende mensen, oorlog, honger), allemaal gevolgen van de zonde, en draai een droevig muziekstuk. Bespreek het contrast van dit geheel met de wereld zoals die was in het paradijs. Maak daarna eventueel een overgang naar blijde en mooie plaatjes en vrolijke muziek.

Opdrachten

A. (*in deze opdracht kijk je afwisselend naar 'nu' en naar de bijbel*)

Inventariseer samen wat je om je heen ziet als gevolgen van de straf op de zonde.

Lees Gen. 3:16-19 en zoek uit welke vloek God als straf in de schepping legt. (*Mannen en vrouwen worden elk op eigen manier gestraft, relaties tussen mensen raken verstoord, werk wordt zwaar, de dood zal volgen*).

Herken je nu nog andere delen van de vloek om je heen? Wat zie je ervan in je eigen leven? (*gebruik evt. een krant*)

Lees Rom. 8:20-23 in de Groot Nieuws vertaling en praat er samen over. Ben je blij dat God de zonde maar niet laat zitten, maar aanpakt? Welke hoop kent een gelovige?

B. Gebruik de les uit de jongerenmap en kruis aan:

Gods toorn is hetzelfde als zijn boosheid – goed/fout

Zonde past niet bij Gods heiligheid, daarom straft hij – goed/fout

De mens moest wel zondigen, het proefgebod was te verleidelijk, de straf is niet terecht – goed/fout

De straf op de zonde is de dood – goed/fout

God straft de zonde niet want Adam en Eva blijven in leven – goed/fout

God geeft een tijdelijke en een eeuwige straf – goed/fout

Ieder mens verdient straf, ook al leef je netjes – goed/fout

Alle mensen krijgen de tijdelijke straf – goed/fout

Alle mensen krijgen de eeuwige straf – goed/fout

God is echt eerlijk, hij zorgt ervoor dat voor de zonde betaald wordt – goed/fout

Leg om beurt de antwoorden uit.

C. Zonde past niet bij Gods heiligheid, daarom toornst hij over het kwaad en ook over mensen die hun zonde niet willen laten. Leg dat uit met E&R 227 of maak een rollenspel/mime van dit lied.

- D. Stel dat je zus(je) jouw chocoladeletter pikt en opeet. Je moeder vindt de volgende dag het lege doosje in haar bed. Heeft je zusje straf verdiend?
Bedenk zelf nog een aantal voorbeelden van gedrag waarop straf volgt.
Trek vervolgens de vergelijking naar ons gedrag naar God toe. Verdienen wij straf? Welke straf?
Hoe voert God die straf uit?

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: Gen. 3:16-19

Opdracht:

Lees naar keuze Ps. 6:1-8 of Ps. 88. Zoek uit wat zondaars moeten doen en bedenk hoe je dat aan leeftijdgenoten kunt uitleggen.

*...sommige mensen moeten eerst
een ogentest doen
voor ze hun zonden zien...*

Lied: De Koning zond zijn knechten E&R 227

De Koning zond zijn knechten
naar goeden en naar slechten:
Kom naar de bruiloftszaal;
wees welkom allemaal.
De tafel staat gereed.
Hier is het bruiloftskleed.

Velen zijn geroepen.
Weinigen verstaan,
dat je op de bruiloft komt
met een feestkleed aan.

Het kleed van alle dagen
dat kun je daar niet dragen.
Maar toch ging heel brutaal
een man zo naar de zaal;
De kleren die hij droeg –
die vond hij goed genoeg.

Velen zijn geroepen.
Weinigen verstaan,
dat je op de bruiloft komt
met een feestkleed aan.

De Koning zei: 'Hoe kun je
hier komen in je plunje!
Jouw blijdschap is niet echt;
Kom knechten, grijp hem aan
en breng hem hier vandaan.'

Velen zijn geroepen.
Weinigen verstaan,
dat je op de bruiloft komt
met een feestkleed aan.

Nu God ons wil ontvangen,
zien wij in groot verlangen,
als uitverkoren bruid,
naar onze Bruid'gom uit.
Met blijdschap komen wij
in onze feestkledij.

Velen zijn geroepen.
Weinigen verstaan,
dat je op de bruiloft komt
met een feestkleed aan.

Handleiding 4.5 WE KOMEN ER NIET UIT

Leerdoel

Wat je gaat behandelen

Bijbelstudie: Joh. 3:14-18

Lesstof

God eist betaling

We kunnen aan de straf voor de zonde ontkomen, wanneer we het weer helemaal goed maken. Dat betekent dat we door de straf te dragen de schuld betalen én alsnog alles doen wat God van ons vraagt in volkomen gehoorzaamheid.

We kunnen onmogelijk betalen

Een mens is niet in staat de eeuwige straf te dragen en daarmee klaar te komen, laat staan dat hij ook nog anderen kan verlossen. Bovendien moeten we alsnog volkomen gehoorzaam Gods wil doen terwijl we elke dag meer schuld maken. Door onze verdorven natuur, de zondigheid in ons hart, kunnen we niet meer zonder zonde leven.

Ook niet door anderen

Eerlijk is eerlijk: de mens heeft gezondigd en daarom moet een mens betalen. Het zou niet passen in Gods gerechtigheid, wanneer hij andere schepselen, dieren of engelen zou straffen voor wat mensen deden. (Dierenoffers zijn geen betaling voor de zonde; de betekenis van offers komt later.)

Het zit muurvast

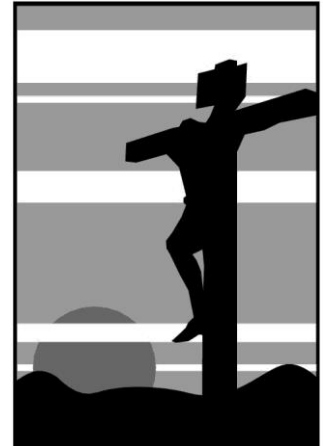
We komen er zelf niet uit. We moeten Gods straf dragen tenzij er een wonder gebeurt. Het is bepaald niet vanzelfsprekend, dat God ons redt en dat hij ons genadig is. Gods genade, is het grote wonder van je leven.

God geeft een Middelaar

God heeft in zijn grote genade toch een weg gezocht om de kloof te overbruggen: in zijn grote liefde wil hij zijn eigen Eniggeboren Zoon als Middelaar en Verlosser geven (zie verder les 5.1).

Wat je wilt bereiken

- Weten waarom het onmogelijk is dat mensen ooit zelf hun straf dragen en volmaakt gehoorzaam zijn.
- Kunnen uitleggen dat Gods gerechtigheid eist dat er in ieder geval betaald moet worden en ook door de mens.
- Met Joh. 3:14-18 kunnen vertellen wat Gods liefde inhoudt.
- Kunnen vertellen wat een middelaar is en waarom je die nodig hebt.
- Kennen: Gen. 3:15.

Handvat voor de leider

Zingen: Ps. 50:4,5,7, Ps. 86:1,2,4,5, E&R 149, E&R 416

Bijbel: Ps. 130, Mat. 18:21-35, Rom. 8:1-4, Gal. 2:15-21

Belijdenis: HC zd 5 vr/antw 12,13,14, DL III/IV art 4,5

Literatuur: E. Brink, *Het Woord vooraf*, p. 64-71

De lesstof is verder uitgewerkt in de map voor de jongeren (beeld- en/of de tekstversie).
Meer opdrachten staan op de site www.geloofnu.nl.

Lesindeling

Bijbelstudie: Joh. 3:14-18

14 De Mensenzoon moet hoog verheven worden, zoals Mozes in de woestijn de slang omhooggeheven heeft, 15 opdat iedereen die gelooft, in hem eeuwig leven heeft. 16 Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

17 God heeft zijn Zoon niet naar de wereld gestuurd om een oordeel over haar te vellen, maar om de wereld door hem te redden. 18 Over wie in hem gelooft wordt geen oordeel uitgesproken, maar wie niet in hem gelooft is al veroordeeld, omdat hij niet wilde geloven in de naam van Gods enige Zoon.

- Wat gebeurt er met de mensen die niet geloven? En met de mensen die geloven?
- Waarom stuurt God zijn Zoon?
- Over welke eigenschap van God lees je in deze tekst?
- Doordener: Je wordt gered door te geloven. Kun je dat uitleggen met vers 14 en de bijbelstudie van de vorige week?

Lesondersteuning

Visueel: Demonstreer het idee van reddeloos zijn en door een middelaar gered worden door een voorwerp in een bakje te leggen (of als je durft een spin of slak in een bakje met deksel). Vraag de jongeren hoe dit voorwerp (of spin/slak) zelf uit dit bakje zou kunnen komen. Antwoord: onmogelijk! Bedenk dan hoe dit voorwerp (of beestje) wel verlost kan worden uit zijn bakje: jij kunt het oppakken en uit het bakje tillen.

Visueel: Plaat uit de kinderbijbel van het verhaal van Mozes met de slag op de stok.

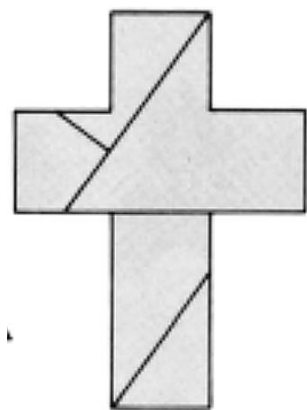
Visueel: Geef de jongeren een vel wit papier en een stempel. Zorg dat ergens op tafel gekleurd papier ligt. Geef de jongeren de opdracht op papier te stempelen, maar zeg erbij dat het papier helemaal wit moet blijven. De 'oplossing' is het zetten van een stempel op het gekleurde papier: de middelaar.

Ervaring: Heb je dat wel eens gehad bij een spelletje? Je speelt Monopoly, bent blut en komt dan ook nog eens op de Kalverstraat, waar de ander dan ook nog eens net een hotel op heeft gezet. Of je speelt Ganzenbord, loopt al ver achter de anderen en belandt dan ook nog eens in de put. Je hebt dan hopeloos verloren. Dat is de situatie van ons bij God: we hebben al heel veel fout gedaan en doen nog elke dag weer zonde.

Opdrachten

- A. Veel jongeren hebben een schuld, o.a. door mobiel bellen. Hoe zou jij zelf een schuld van 20 euro kunnen betalen? Hoe lang kost je dat je zakgeld? Welke dingen moet je nu nalaten? Stel je schuld is 2.000 euro. Hoe los je dat op? *Ontdek samen dat je afhankelijk wordt van anderen, dat het voor jezelf niet meer te overzien is.* Hoe voelt dat? Schaam je je? Ben je nu minder waard of heb je gefaald? Leg uit.
Vertel nu dat wij allen een onmetelijk grote schuld hebben bij God. Hoe groot? (Concreet worden!) Wat moet je doen om deze schuld te betalen? Hoe wil jij dat doen? Kun je dat? Schaam je je of voel je je minderwaardig? Bij wie kun je hulp vragen? Hoe betaalt Jezus? Hoe is nu jouw situatie tegenover God? Welke gevoelens roept dat op?

- B. Leg en bespreek de tangram op de volgende pagina. Schrijf op ieder stuk van het vierkant een deel van de schuld die je tegenover God hebt. (*je drift, je luiheid, weinig bidden of bijbellezen, onvriendelijkheid, je zondige aard, je nalatigheid, oneerlijkheid enz.*) Welke oplossing is er voor je zondes Schuld? Door de tangramstukken anders te leggen kun je de oplossing vinden (zie het kruis hiernaast). Wanneer je het kruis omdraait zie je dat de andere kant 'schoon' is, het kruis maakt een einde aan je zondes Schuld.
Leg uit dat bij de kruisdood van Jezus al onze zonden meegekruisigd werden. Lees Kol. 2:13-14 in de Groot Nieuws vertaling. Wij kunnen zelf de brokstukken van de zonde niet opruimen, maar Jezus deed het voor ons op deze manier.

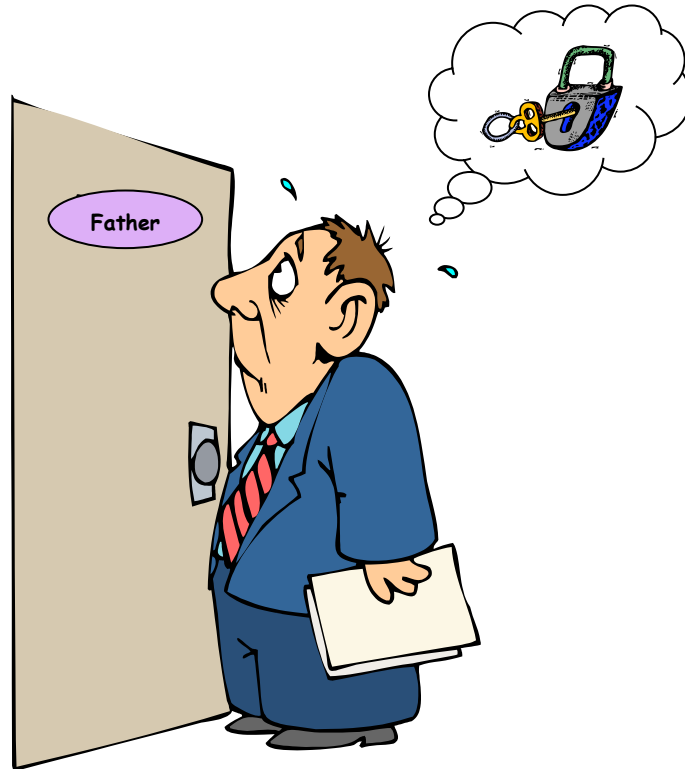
C. Bespreek samen deze cartoon.

Wat wil hij zeggen?

Kun je een beschrijving geven van de situatie voor de deur en de situatie achter de deur?

De deur naar de Vader zit voor zondige mensen echt op slot. Wie opent de deur? Kun jij het?

Beschrijf je situatie voor de deur. Een ander zal de deur moeten openen. Wie? Hoe? Welke relatie heb je met degene die de deur opent?

D. Wat denk je dat het woord 'middelaar' betekent? Zoek het op in je woordenboek. Klopt deze definitie voor het werk van de Here Jezus? Is Jezus ook een middelaar voor jou? Wat betekent dat?

E. Zoek uit wat het voor een derde wereldland betekent dat er een hoge schuldenlast is. Hoe gaat het met dat land als rijke landen die schuld kwijtschelden? Wat betekent dit voorbeeld in deze les?

Thuis verder werken en/of toetsen

Leren: Gen. 3:15

Opdracht:

Bedenk wat jij in dit blok de belangrijkste les vond. Waarom? Hoe zou je aan anderen kunnen uitleggen dat nadenken over zonde, schuld en straf belangrijk is?

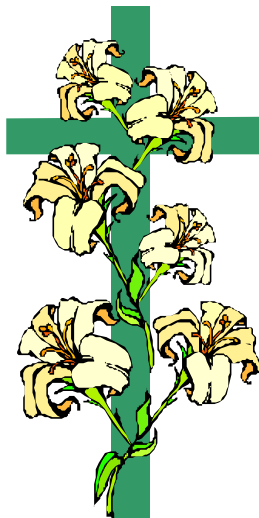
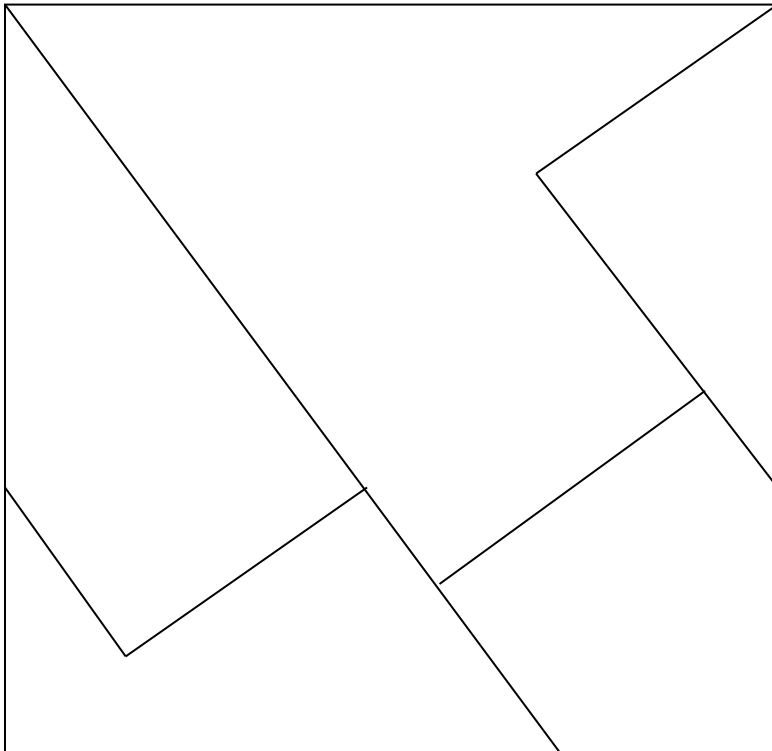
Bij opdracht B

Tangram

Kopieer onderstaand vierkant op stevig papier/dun karton en geef ieder een exemplaar. Schrijf op ieder stuk van het vierkant een deel van de schuld die je tegenover God hebt (je drift, je luiheid, weinig bidden of bijbellezen, onvriendelijkheid, je zondige aard, je nalatigheid, oneerlijkheid enz.).

Welke oplossing is er voor je zondeschild? Door de tangramstukken anders te leggen kun je de oplossing vinden. (Als het lang duurt kun je de omtrek van de oplossing natekenen op een wit vel papier en de stukken daar in passen.) Wanneer je het kruis omdraait zie je dat de andere kant 'schoon' is, het kruis maakt een einde aan je zondeschild.

Bij de kruisdood van Jezus werden al onze zonden meegekruisigd, Kol. 2:13-14. Wij kunnen zelf de brokstukken van de zonde niet opruimen, maar Jezus deed het voor ons op deze manier.

Voor de leider:

*Denk nog eens aan je 'nadenker' bij les 4.1.
Hoe kijk je er na 5 lessen tegenaan?
Kun je er iets van vertellen in de groep?
Waarom zag je er misschien tegenop of waarom vond je het toch een mooi onderwerp?
Wat is de reden dat je dit voor hen belangrijke kennis vindt? Hoe hebben zij het ervaren?
En waarom vindt God het belangrijk dat mensen zijn wet kennen (en dus ook steeds beter hun zonde leren zien)?*

GELOOF.NU

Opbouw, achtergronden, verklaring en verantwoording bij de methode 'GELOOF.NU'
Algemeen deel bij de methode

Hieronder vind je de inhoudsopgave van de algemene informatie die je kunt vinden op de CD-rom die bij dit boek is meegeleverd.

GELOOF.NU – denklijnen

1. Catechese - inleiding
2. Catechese in de kerk
3. Integratiemodel
4. Het leerplan
5. Opbouw van GELOOF.NU
6. Algemene opzet van een avond
7. Catechese in kleine groepen
8. Catechese aan jongeren
9. De bijbel, lesstof voor de catechese
10. De leer van de kerk, vanuit de bijbel
11. Catechese is onderwijs
12. Over leren
13. Openbaar
14. Belijden

Werken met GELOOF.NU

1. Elementen van het leerplan
2. Beeldversie
3. Kleine groepen – vertrouwen
4. Hoofd, hart en handen
5. Algemene lesindeling
6. Doelstelling en evaluatie
7. Bijbelstudie
8. Verschillende typen opdrachten
9. Variatie in uitvoering van de opdrachten
10. Individueel of samenwerken
11. Memoriseren
12. Niveauverschillen
13. De uitgewerkte les voor de jongeren
14. Thuis verder werken en/of toetsen
15. Verschillen tussen jongeren
16. Voor de leider